

Šiame numery

APIE KĄ NUTYLĖTA.
VYSKUPAS KAZIMIERAS PALTAROKAS.
DANGUOLĖS SADONAITĖS EILERAŠČIAI.
ATEITININKŲ PEDAGOGINĖ VEIKLA.
KUR KORĖJŲ EGZILINIS ISIDIDUMAS?
TILTAS TARP ŽYDIJOS IR KRIKŠCIONYBES.
PENKI ŠKIRTINGI PASAULIAI.
LITUANISTIKA "TARPT. SĄNYKIŲ
BIBLIOTEKŲJE" CHICAGOJ.
DABARTIES MORALĖS KRYPTYS.
KULTŪRNĖ KRONIKA.
NAUJI LEIDINIAI.
FILMŲ ĮVAIRUMAI.
SPYGLIAI IR DYGLIAI.

KERTINĖ PARASĖ

APIE KĄ NUTYLĖTA

Praejusios savaitės Kertinėje paraštėje minėjome pagrindinius — lenininius Lietuvos rašytojų sąjungos penktojo suvažiavimo Vilniuje gegužės 27 — 28 d. akcentus, kuriuose prišlovinta Leninas iki koktumo, panašiai kaip kadaise Stalinas. Šiandien čia tik pora užuominų apie tai, apie ką anam okup. Lietuvos rašytojų suvažiavime nebuvo šnekama, nors normaliam ir neprievartaujam plunksnos žmonių susirinkime nutylėtųjų problemų iškėlimas būtų buvęs savaimė suprantamas ir būtinas.

Sakysime, suvažiavime buvo kalbama apie lietuvių literatūros santykius su kaimyninių ir tolimesnių tautų literatūromis, bet ne puse žodžio nebuvo prisitaarta apie tą pačią lietuvių literatūrą, gyvuojančią išveivijoje, ir tai ne pirmas, bet jau metų metais ir atvejų atvejais besikartojantis tabu. Ištiesais dešimtmečiais panašiuose suvažiavimuose bei susirinkimuose elgiamasi taip, lyg lietuvių literatūros Vakaruose visai nebūtų, lyg panašiomis progomis susirinkę nieko apie ją nežinotų, lyg tarp okupuotos Lietuvos ir Vakaruose egzistuojančios lietuvių literatūros jokio ryšio negalima sumegzti, lyg jos abi viena kitai būtų aklos, nematytinos.

Taip yra tėvynėje. O Vakaruose? Jau eilė metų išveivijoje įvairiausiomis progomis apie okupuotos Lietuvos literatūrą kalbama. Ir šnekama ne kokia šimtu procentų peikiama ar politine prasme, o grynai literatūrine, daugiau ar mažiau akademinė ir informacinė prasme. Neapsieinama čia be paskaitų ar viešų pokalbių apie šiaurinę Lietuvos literatūrą nei mokslo ir kūrybos simpoziumuos, nei senimo

bei jaunimo vasaros stovyklose, nei įvairių kultūrinių organizacijų susirinkimuose. O kodėl panašiai negalėtų būti ir Lietuvoje, turint galvoj išveivijos grožinę literatūrą? Neabejojama, jog seniai viešose rašytojų tribūnose tenai pačių lietuvių būtų kalbama apie čionykštę išveiviską mūsų literatūrą, jei egzistuočių pačių lietuvių laisva pasirinkimo galimybė, o ne vien okupanto primestoji valia. Tačiau ir šiemetiniame lietuvių rašytojų suvažiavime apie išveivijos lietuvių literatūrą tebuvo vien privaloma tylą.

Tyla suvažiavime gaubė ir šiemetinių lietuvių literatūros klasikės Zemaitės 125-tojo gimtadienio jubiliejų, kai tuo tarpu, kada reikėjo rašytoją priverstinai subolševikinti, ankstesnieji jos jubiliejai vis būdavo neturėjo pasirodyti, kad iškilmėje nenustelbtų Lenino. Okupantas puikiai jaučia, ką lietuviui reiškia Zemaitė ir ką Leninas. Zemaitės pabrėžimas suvažiavime galėjo virsti savotiška lietuvių demonstracija, kurioje šimtamečiai Leninas vyresniosios Zemaitės galėjo būti nustumtas tik į antrąjį scenos planą. Ir okupantas rusas šituo rizikuoti jau negalėjo.

O tai yra labai akivaizdus faktas, nesiribojas vien tik rašytojų suvažiavimu, apie ką kalba ir pats Lietuvos Mokslų akademijos pirmininkas, akademikas Kostas Korsakas: "Zemaitės gimimo šiemetiam jubiliejui plačiau bei iškilmingiau paminėti nebuvo nei reikiamai iš anksto ruošiamasi, nei kas nors daroma, kad

(Nukelta į 2 psl.)

ATEITININKIJOS ŠEŠIASDEŠIMTMEČIUI

VYSKUPAS KAZIMIERAS PALTAROKAS

A. JUŠKA

Švenčiant ateitininkijos 60 gyvenimo sukaktį, neužmirštinas yra ir vyskupas Kazimieras Paltarokas. Nuo 1930 metų, kai Švietimo ministerija moksleiviams ateitininkams uždraudė veikti progimnazijose ir gimnazijose, iki bolševikų atėjimo, galima drąsiai teigti, visų ateitininkų globėju, užtarėju ir vadu buvo vyskupas Kazimieras Paltarokas. Norėtusi šį ganytoją pagerbti. Juo tebus pagerbti ir lietuviai kunigai, kurie dirbo ir dirba su ateitininkais. Šio straipsnio autorius yra baigęs Panevėžio gimnaziją, kaip klierikas yra praleidęs atostogas tame mieste, iš to paties vyskupo rankų yra gavęs kunigybtės šventimus ir pirmą paskyrimą. Jam buvo geros progos savąjį ganytoją arčiau pažinti. Tačiau jo gyvą, artimą ir spalvingą asmenį atkurti nebus lengva.

1. Kazimiero Paltaroko ryškieji gyvenimo faktai

Kazimieras Paltarokas, sūnus Uršulės Margytės ir Juozapo Paltarokų, gimė 1875 m. spalio mėn. 22 d., Gaillionių kaime, Linkuvos parapijoje, Šiaulių apskrityje. Jo tėvas buvo kaimo šviesuolis, mo-

tina geros širdies ir didžiai šneki. Abu tėvai mirė, sulaukę brandžios senatvės — apie 95 metų amžiaus. Jis pradžios mokyklą baigė Joniškėlyje, mokėsi Mintaujos gimnazijoje, Kauno kunigų seminarijoje, Petrapilio dvasinėje akademijoje. Jam buvo suteiktas teologijos magistro laipsnis už parašytą mokslinį darbą: "De origine animae humanae". Petrapilio dvasinė akademija buvo aukščiausia teologijos mokykla visoje prieškarinėje caro imperijoje ir tik ji turėjo teisę duoti mokslo laipsnius. Joje studentų skaičius buvo ribotas, ir į ją siųsdavo savo klierikus visos vyskupijos. Studentai, kuriuos į šią akademiją patys vyskupai parinkdavo, nebuvo eiliniai. Zemačių vyskupui klieriką Kazimierą Paltaroką rekomendavo Kauno kunigų seminarijos vadovybė. Jis pasižymėjo gabumais, darbštumu bei stropumu, paslaugumu ir draugiškumu. Jam kunigybtės šventimai buvo suteikti 1902 metais, kovo mėn. 22 dieną Petrapilyje. Jis buvo paskirtas į Mintaują vikaru ir kapelionu. Studijos jį buvo išvarginę, jam grėsė džiovos pavojus, dėl to vyskupas

Panevėžio katedra. Joje palaidotas vysk. K. Paltarokas.

Istorinė lietuvių tautos šventovė Vilniaus katedra, šiuo metu rusų okupantų paversta paveikslų galerija ir koncertų sale.

jauną kunigą perkėlė į Survilikišką, tinkamą vietą sveikatai pataisyti. Jį 1911 metų gale atrandame jau Kauno kunigų seminarijoje kaip įvairių dalykų mokytoją. Jis čia, talkindamas Maironiui šiai įstajai vadovauti, praleido 15 metų. Seminariją jis mylėjo, o jį klierikai suprato, vertino ir gerbė. Tai buvo jo patys laimingiausi ir kūrybingiausi metai. Panevėžyje, kai jis jau gyveno kaip šios diecezijos vyskupas, dažnai aną seminariją prisimindavo ir tai lyg atgydamas, pajaučdamas. Ji karo audra buvo su klierikais nustumusi į Vaškėnų dvarą, vėliau į Smolenską, pagaliau į Petrapilį. Jis klierikams tada buvo inspektorium, kurį laiką rektorium, tikru vadu ir nuoširdžiu tėvu. Užgesus karo gaisrui, Kazimieras Paltarokas grįžo į Kauną. Jis čia rūpinosi atstatyti apleistus seminarijos rūmus, rašė tikybos vadovėlius. Kauno kunigų seminariją iš naujo buvo atidaryta 1917 metų rudenį. Nuo tada Kazimieras Paltarokas patvirtinamas jos vicerektorium. Šiose pareigose išbuvo iki Lietuvos bažnytinės provincijos įkūrimo, kada jis buvo paskirtas naujos Panevėžio diecezijos vyskupu. Lietuvos universitetas bei jo Teologijos-filosofijos fakultetas išsirinko Kazimierą Paltaroką pastoralinės teologijos katedros vedėju. Dėstydamas pastoralinę teologiją, jis parašė keletą šios rūšies studijų. Su Kaunu jis buvo jau taip sutapęs, todėl jį apleisti buvo tikrai sunku. Vis dėlto iškilingu ingresu jis užėmė Panevėžio vyskupo sostą 1926 metais, gegužės mėn. 30 d. Vyskupo šakota veikla buvo netrukdoma iki 1940 metų, birželio mėn. 15 d. Po to prasidėjo didžiojo ganytojo tikrai liūdnos dienos. Bet apie tai straipsnių paigoje.

2. Vyskupas K. Paltarokas, autorius, pedagogas, profesorius

K. Paltaroką labiausiai mes pažįstame kaip tikišnių vadovėlių autorių. Jo parašytas katekizmas, Senojo ir Naujojo Įstatymo istorijos sulaukė daugelio laidų. Jų buvo paskleista Lietuvoje apie milijonus egzempliorių. Autorius

juos parašė pagal Tridento Bažnyčios nutarimus. Juose nebuvo daug kūrybos, gal nerastumėm nė originalumo. Vis dėlto leidinių kalba buvo vaizdi, taisyklinga, patraukli.

Kunigai, kuriems pamokslų knygos svetimomis kalbomis buvo sunkiai prieinamos, naudojo si K. Paltaroko "Vadovo sakyklai" trimis tomis. Pamokslai buvo kruopščiai paruošti, ilgoki,

Vysk. Kazimieras Paltarokas Lietuvos nepriklausomybės laikais.

praktiški, duodama daug pavyzdžių. Jų kalba yra paprasta, visiems prieinama, sklandi.

K. Paltarokas plačiai bendradarbiavo ir daug rašė katalikiškai spaudai. Jo raštų temos buvo - jaunimo ugdymas ir socialiniai klausimai. Be kitko, jis dėstė klierikams sociologijos kursą, parašydamas stambų veikalą: "Socialinis klausimas". Kaip Panevėžio vyskupas, jis sušaukė sinodą ir išleido jo nuostatus. Jis rinko medžiagą ir savos vyskupijos bažnyčių istorijai. Jo paskutinė knyga, likusi rankraštyje, buvo švento Kazimiero, jo globėjo, gyvenimas. K. Paltarokas mėgo rašyti. Jis labai skundėsi savo draugam, kai paskutiniaisiais keleriais jo gyvenimo metais akys visiškai nusilpo, kad daktarai draudžia jam bet ką rašyti. Jis lietuvių religinei rašijai bus atidavęs, kaip ir vysk. M. Valančius, nemažą duoklę.

Vyskupas K. Paltarokas buvo geras kalbėtojas ir puikus dėstytojas. Jo paskaitos buvo sistemin-

gos, apgalvotos, išbalansuotos, praktiškos ir vaizdžios. Jis plačiai naudojo svetimą literatūrą ir laisvai kalbėjo rusiškai, lenkiškai, vokiškai ir prancūziškai.

Kazimieras Paltarokas buvo patrauklus auklėtojas. Jis savus studentus gerai pažino. Jo durys aniams visada buvo atviros. Jis mokėdavo iš tavęs viską išgauti. Tuo ir kitais atžvilgiais buvo priešybė tos pačios įstajos rektoriui prel. J. Mačiuliui - Maironiui. Mūsų tautos poetas buvo savyje užsidaręs, nuo gyvenimo atitrūkęs, klierikų nepažįstas. Vis dėlto juodu buvo nuoširdūs draugai. K. Paltarokas globojo Motinėlės draugiją, švento Vincento Pauliečio skyrių, kurie padėdavo klierikams nugalėti ekonominius sunkumus. Jis ir iš savo kišenės už kai kuriuos klierikus sumokėdavo. Taip atsitiko ir su šiu eilučių autorium, kai K. Paltarokas jau buvo Panevėžio vyskupu. Jis iš kitų patyręs, kad mano motina našlė ir neturtinga, nepajėgia už savo sūnaus klieriko mokslą ir išlankymą sumokėti, vyskupas savo asmeniškai čekį nusiuntė seminarijos vadovybei. Vėliau, kai buvau šventintas kunigu ir paskirtas į Šeduvą, mėginau skolą gražinti, bet vyskupas jos nepriėmė.

3. Vyskupas K. Paltarokas organizuoto jaunimo globėjas

Vyskupas jaunimą brangino kaip savo akies lėlytę — jaunimą mėgo, mylėjo, juo rūpinosi. Jei laikas leido, ganytojas asmeniškai dalyvaudavo visuose angelaičių, pavasarininkų ir ateitininkų suvažiavimuose, konferencijose, kongresuose. Jei kiti išpareigojimai tokį atsilankymą sukliudydavo, siųsdavo savus sveikinimus. Jo žodis jaunimui buvo drąsus, uždegantis. Lietuvos vyriausybė 1930 metais per Švietimo ministrą K. Šakenį mokyklose uždraudė moksleivių ateitininkų veikimą. Mokyklų vedėjai, apskrities viršininkai ir vietos policijos vadai buvo įpareigoti tą nutarimą vykdyti. Už slapta veikimą buvo moksleiviams ateitininkam mažinami elgesio pažymiai, šali-

(Nukelta į 2 psl.)

VYSKUPAS KAZIMIERAS PALTAROKAS

(Atkelta iš 1 psl.)

nami iš mokyklų. Tai buvo aiškus lauzymas konkordato, kuris prieš kelius metus buvo pasirašytas tarp Lietuvos vyriausybės ir švento Tėvo. Visi Lietuvos vyskupai prieš tokias valdžios direktyvas viešai protestavo. Vyskupas Kazimieras protestavo ne tik teoretiškai, bet ir praktiškai. Jei moksleiviai ateitininkai negali veikti mokyklų ribose, jiems turi būti atidarytos klebonijų, zakristijų ir bažnyčių rūsių durys. Mačiau keletą kartų būdamas Panevėžio gimnazijos aukštesniųjų klasių mokinio, kaip į to miesto katedros požemį, į moksleivių ateitininkų rėmimą buvo kimus, pats vyskupas atėdavo. Jo žodžiai mano ausyse ir šiandien tebaskamba: ugningi jie buvo, uždega būti ir likti drąsiais Kristaus išpažinėjais. Ne vienas gimnazijos kapelionas už moksleivių ateitininkų rėmimą buvo šviesios ministerijos atleistas. Vyskupas Paltarokas į atleisto vietą skyrė dar stipresnį dvasios vadą. Nukentėjusius moksleivius ateitininkus ganytojas asmeniškai globojo, rūpinamasis, kad šie galėtų įstoti į kitą mokyklą, apmokėdamas jų mokslapilnigius.

Per 10 metų moksleiviai ateitininkai labai stipriai veikė Panevėžio vyskupijoje. Buvo sakoma, kad šioje diecezijoje jie geriausiai buvo susiorganizavę. Jų priekyje tada stovėjo garbingos ir šventos atminties jaunimo direktorius kun. Alfonsas Lipniūnas. Ateitininkai čia moralškai sustiprėjo, išaugo. Tačiau visus tada mus jungė, cementavo, didžiąją vyskupo Kazimiero Paltaroko asmenybę. Jis buvo mūsų tikras tėvas. Vienas įvykis tebestovi ir šiandien prieš mano akis. Rodos, tai buvo 1931 metai. Panevėžio moksleivių ateitininkų rajono valdyba vieną mergaitę ir mianė nusiuntė pas Panevėžio ateitininkus sendraugius rinkti aukų. Prof. P. Dovydaitis organizavo tada "Gamtos Draugo" ekskursiją. Jis kvietė ir mūsų rajono atstovus prie jos prisijungti ir plaukti laivu iš Kauno į Klaipėdą. Neatsirado savanorių, nes buvo per brangi kelionė. Rajonas turėjo atstovams primokėti. Jis ir siuntė mus aukų rinkti. Labai nedrąsų buvo aukų reikalui kreiptis į vyskupą, tiesiog bijojom. Jis tačiau nepaprastai malonias ir tėviškai mus priėmė, įrašė į aukų lapą visą šimtą litų ir išleisdamas paklausė: "O jūs, ar važiuosite?"

"Ne", atsakė sumišusiai: "tėveliai neturtingi, negali mum padėti". Jis staiga pakilo iš kėdės, skubiu žingsniu nuėjo į kitą kambarį, atnešė kitą šimtinę ir įteikė mas pasakė: "Būtinai abu važiuokite, o aš savo atostogas praleisiu Panevėžyje. Anot Puškino, jauniems žydėti, seniems pūti". Išėjom iš jo kabineto lyg nesavi, lyg būtume nukritę iš trečio dangaus. Toks buvo artimas vyskupas Kazimieras Paltarokas moksleiviams ateitininkams — vadas ir geras tėvas. Prof. P. Dovydaitis, vienas iš ateitininkijos sąjūdžio kūrėjų, artimas vyskupo K. Paltaroko bičiulis, kai šis ganytojas šventė 60 metų, "Ateityje" paskelbė ilgą straipsnį, pavadindamas vyskupą Kazimierą Paltaroką ateitininkijos tėvu, nors jam pašiam tas titulas labiau tiko. A-

Vysk. K. Paltarokas pokarinėje rusų - bolševikų okupacijoje ir senatvėje.

not jo, pati Dievo Apvaizda ji mums ateitininkams atsuntė. Jis atlieka antrojo Mozės vaidmenį.

4. Kazimieras Paltarokas Panevėžio vyskupas

Naujai įkurtoje vyskupijoje K. Paltarokas rado apie 375.000 tikinčiųjų. Savo vyskupavimo metais jis įkūrė vienuolika naujų parapijų, pastatyta 15 bažnyčių, 14 koplyčių ir vienuolika altarijų. Be to, savo vyskupijos sostinėje pastatė katedrą, Kristaus Karaliaus vardu. Jis nebuvo menininkas ekspertas, bet turėjo įgimtą meninį jautimą, skoni, buvo daugiau linkęs prie klasinio meno. Jo katedra yra imponantiška — didžiame altoriuje — Kristaus Karaliaus statula, presbiterijos lubose dailininkas Mackevičius įspūdingai atvaizdavo švento Kazimiero stebuklą prie Dauguvos

Aukštieji dvasiškai 1933 metais Švėkanoje Eucharistinio kongreso metu. Pirmoje eilėje antras iš kairės kun. V. Borisevičius, vėliau Telšių vyskupas, bolševikų nužudytas 1947 m. Vilniuje; toliau — Panevėžio vyskupas K. Paltarokas, Telšių vyskupas J. Stūgaitis, Kauno arkivyskupas metropolitas J. Skvireckas, Vilkaviškio vyskupas A. Karosas, prelatas K. Saulys ir kt.

upės ties Polocku.

Vyskupas savo vyskupiją kaniškai keturis kartus vizitavo. Tikintieji ganytoją nuoširdžiai priimdavo. Prie garbės vartų, išpuoštų gyvais vainikais, paprastai laukdavo ne tik parapijos kunigai, bet ir vietos valdžios atstovai, prie kurių dažnai prisijungdavo ir rabinas. Vyskupas, išklausęs klebono raporto, sakydavo pamokslą. Jo pati figūra tiko iškalbai — aukštas, stambus, plačių pečių, o balsą turėjo stiprų, naudodavo rankų gestus, ganytojo akių žvilgsnis smigdavo į klausytojų sielą. Jo žodis buvo konkretus — pagirdavo, kur reikėjo pagirti, įparadavo, kur reikėjo barti. Jo pamokslų temos buvo įvairios. Jam rūpėjo tikinčiųjų blaivumas, jaunimo organizavimas, šeimų pastovumas. Klebonijoje prie iškilmingų pietų paimdavo ir vyno stikliuką, kas parodo, kad vyskupas nebuvo abstinentas. Jis buvo blaivininkas.

Kiti vyskupai statėsi savus rūmus, vyskupų rezidencijas, Paltarokui ši mintis buvo svetima. Atvažiuojo į Panevėžį, Sodų gatvėje Nr. 3, jis nusipirkė seną medinį pastatą, pritaikė sau gyventi ir pijos knygas. Esu matęs jo revizijoje ir tokių pastabų: "Gaila, didelėi parapijai trūksta salės — tikiuosi, kad, sekanti kartą vizituodamas, surasiu ją jau pastatytą."

kanceliarijai įrengti. Čia dar gyvenimo generalinis vikaras, sekretorius ir katalikiškos akcijos vadovas. Vyskupo pasididžiavimas buvo sodas, kuris supo tą seną namą. Tarp gėlių ten galėjai dažnai ganytoją matyti, brevijorių bekalbantį, knygą beskaitantį.

Jo santykiai su vyskupijos kunigais buvo nuoširdūs, draugiški. Jei iš kunigų, kurie gyveno toliau nuo centro, kas atvykdavo į Panevėžį, jautė pareigą savo vyskupą aplankyti. Paltarokas neturėjo jokio nustatyto laiko vizitams. Pasikalbėjimai su juo — paprastai buvo ilgi. Jei priartėdavo pietų laikas, svečiai visada būdavo paruošta vietą prie vyskupo stalo. Pokalbyje su juo tekdavo būti ir atsargiam. Jis mokoje viską iš tavęs sužinoti. Kai kurie kunigai apie jį sakydavo — tikras bosas, viešpats. Bet prie vyskupo lengvai priedavo ir pasauliečiai. Jis nevedgavo priimti net paprastos kaimo moterėlės, atvykusios iš tolimos parapijos. Vyskupas gautas žinias kritiškai vertindavo — plepalų ir gandų vengė. Jis, vizituodamas parapijas, smulkiai patikrindavo parapijos knygas. Esu matęs jo revizijoje ir tokių pastabų: "Gaila, didelėi parapijai trūksta salės — tikiuosi, kad, sekanti kartą vizituodamas, surasiu ją jau pastatytą."

5. Vyskupo K. Paltaroko veikla okupacijose

Paskutiniai 18 metų ganytojo biografijoje yra patys sunkiausi. Be kruvino teroro, jis jautė ir gyvenimo našta, kada sveikata silpnėjo, gyvenimo siūlas trumpėjo. Jis 1949 metų pabaigoje turi persikelti iš Panevėžio į Vilnių, nes buvo išrinktas Vilniaus kapitulės vikaru, arba valdytoju. Tada jis buvo likęs vienintelis vyskupas Lietuvoje. Kas lėmė, kad komunistai jį, o ne kitą kurį iš Lietuvos vyskupų paliko egzistuoti? Kun. J. Gasiūnas, jo ilgametis sekretorius, dabar East St. Louis lietuvių parapijos klebonas, tvirtina, kad enkavėdistai per pirmą bolševikmetį ieškojo jo tris kartus suimti ir išvežti. Artėjant frontui, vyskupas nemanė trauktis. Bet ir šiaip vienam laikraštyje, kad komunistai vyskupą K. Paltaroką laikė darbininku vyskupų, jis nemėgęs prabangos, neturėjęs savų rūmų, vargšams daug padėjęs. Sugrįžė Lietuvon, komunistai nedrįso vyskupo pajudinti. Nežinau, kiek tame tvirtinime yra tiesos. Gal vyskupas asmeniškai kai ką iš aukštųjų pažinojo, gal palaikė santykius su vienu kitu asmeniu, esančiu komunistų pačiose viršūnėse? Gal tokiam jis praityty buvo ką gero padaręs, jį mokslus beieinančių šelpęs? Tačiau, visi, kurie vyskupą K. Paltaroką arčiau pažinojo, vienbalsiai tvirtina, kad jis komunistams nepataikavo, nėjo į jokių kompromisus su savo sąžine, nepažeidė Katalikų Bažnyčios principų. Jis tose žiau-

V. K. Jonynas. Skulptūra. Lietuvos kankinių koplyčioje Vatikane, primenantį Sibiro lietuvių maldaknygę, laisvajame pasaulyje jau išleista dešimčia kalbų. Nuotr. V. Maželis

riose aplinkybėse buvo apdairus ir tvirtas kaip ir amžinos pagarbos verti vyskupai Merkelis Giedraitis ir Motiejus Valančius.

Vyskupo K. Paltaroko sveikata nuo 1953 metų pradėjo silpnėti. Jį vargino sklerozė, širdies spazmos, visiškai išseko akių šviesa. Net Mišijų jis nebegalėjo laikyti. Po vienos širdies atakos šviesūs vyskupas, suaukęs artimuosius, paliko žodinį testamentą: "Aš jau nebegaliu... Jūs tvarkykite... Būkite vyrai". Per visas okupacijas vyskupas Paltarokas dar mūsų krašte buvo įšventinęs apie 200 kunigų, konsekra- vęs Panevėžio katedroje du vys-

kupus Julijoną Steponavičių ir Petrą Maželį. Jis per tą laiką suvirtinimo sakramentą yra suteikęs tūkstančiams vaikų. Jo kojos visiškai pavargdavo ir nuo stovėjimo sutindavo. Ant jo mirties staliuko 1958 metais sausio 3 dieną buvo padėtas švento Kazimiero biografijos rankraštis.

Jei vyskupas K. Paltarokas dar būtų pagyvenęs arba jis tuos didvyrio darbus būtų atlikęs didesnėje tautoje, tikriausiai vienu ar kitu atveju būtų miręs kaip kardinolas. Jam visiškai tiko psalmės žodžiai — Ecce sacerdos magnus (Štai didysis kunigas).

Tel. ofiso HE 4-5849. rez. 388-2233

DR. PETER T. BRAZIS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
2434 West 71st Street
Val.: pirm. ketv. 1-4 vakaro 7-9 antr. penkt 1-5, treč. ir šešt. tik susitarus

DR. EDMUND E. CIARA

OPTOMETRISTAS
2709 West 51st Street
TEL. GR 6-3400
Val. pagal susitarimą: Pirmad. ir ketv. 1-4 ir 7-9; antr. ir penkt. tad. 10-4; šeštad. 10-2 val.

Ofs. 735-4477. Rez. PR 8-6960

DR. E. DECKYS

GYDYTOJA IR CHIRURGE
SPECIALYBĖ — NERVŲ IR EMOCIJŲ LIGOS
DRAWORD MEDICAL BUILDING
6449 So. Pulaski Road
Valandos pagal susitarimą

DR. W. M. EISIN-EISINAS

Aknerija ir moteriškos ligos
Ginekologinė Chirurgija
6132 S. Kedzie Ave., WA 5-2670
Valandos pagal susitarimą. Jei neatliepia, skambinti: MI 3-0001.

DR. JANINA JAKŠEVIČIUS

VAIKŲ LIGŲ
2656 West 63rd Street
Pirmad., antr., ketvirt. ir penkt. nuo 12 iki 3 val. ir nuo 6 iki 8 val. vak. Šeštad. nuo 1 iki 4 val.

DR. A. JENKINS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
3844 West 63rd Street
Val.: kasdien nuo 1-4 p. p. ir 6 iki 8 val. Trečiad. ir šeštad. uždaryta

DR. F. V. KAUNAS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
1407 So. 49th Court, Cicero
Val. kasdien 10-12 ir 4-7. Trečiad. ir šeštad. tik susitarus.

DR. ALG. KAVALIŪNAS

5540 S. Pulaski Rd.
VIDAUS LIGŲ IR KRAUJO SPECIALYBĖ
Valandos pagal susitarimą
Skambinti 585-2525
Telef. voikta 24 val.

DR. WALTER J. KIRSTUK

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
(Lietuvės gydytojas)
3925 W. 59 Street
Val.: pirmad., antr., ketvirt., ir penkt. nuo 12 - 4 val. p. p. ir nuo 6 - 8 val. vak. Šeštad. 12 - 3 val. p. p., trečiad. uždaryta.

DR. IRENA KURAS

GYDYTOJA IR CHIRURGE
KODIKTU IR VAIKŲ LIGŲ SPECIALISTE
MEDICAL BUILDING
7156 South Western Avenue
Pirmad., antr., ketvirt. ir penkt. nuo 11 val. iki 1 val. p. p. ir nuo 6-8 val. vakaro. Trečiad. nuo 11 val. ryto iki 1 val. p. p., šeštad. 11 val. ryto iki 3 val. p. p.

DR. K. G. BALUKAS

AKUSERIJA IR MOTERIŠKŲ LIGŲ GINEKOLOGINĖ CHIRURGIJA
6449 So. Pulaski Road (Crawford Medical Building) Tel. LU 5-6446
Pirma ligonius pagal susitarimą, jei neatliepia, skambinti 374-8013

DR. VL. BLAZYS

PLAUČIŲ IR VIDAUS LIGŲ
3501 West 63rd Street
Kampus 63-008 ir California
Val.: kasdien nuo 6-8 val. vak. Šeštadieniais 2-4 val.
Trečiad. ir kitu laiku pagal sutartį
Ofiso telefonas: 476-4043
Resid. tel. WAlbrook 5-3048

DR. C. K. BOBELIS

Inkstų ir šlapimo Takų Chirurgija
Tel. 695-0538 — Elgin
425 No. Liberty Street
Route 95 Florio, Wisn.

DR. A. MAGIUNAS

CHIRURGAS
2358 West 63rd Street
Pirma tik susitarus
Valandos pirmad., ketv. 5-8 val. antr. 2-4 val.

DR. J. MESKAUSKAS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Specialybė vidaus ligos
2454 West 71st Street
(71-os ir Campbell Ave. kampas)
Pirm. i penkt. 2 - 8 p. p.
Antr. ir ketv. 9 - 11 v. r.
4-8 p. p. Šeštad. 9 v. r. iki 12 d.

DR. FRANK PLECKAS

OPTOMETRISTAS
Kalba lietuviškai
2618 W. 71st St. — Tel. 737-5149
Tikrina akis. Pritaiko akinius ir "contact lenses".
Val. pagal susitarimą. Uždaryta treč.

DR. A. PUSTELNIKAS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
SPEC. VIDAUS LIGŲ
Tel. Ofiso PR 6-7800; Namų 925-7697
5159 South Damen Avenue
Valandos tik pagal susitarimą
Trečiadieniais uždaryta

DR. E. RINGUS

RENTGENOLOGAS
9760 South Kedzie Avenue
Val. pirmad. antr., ketvirt. ir penktad. 8 v. r. iki 9 v. r. Treč. ir šeštad. 8 v. r. iki 3 v. popiet.

DR. ZIGMAS RUDAITIS

SPEC. ORTHOPEDIJOS LIGOS
2745 West 69th Street
Tel. 737-2290; ofiso ir rezidencijos
Pirma ligonius tiksliai susitarus — (By appointment)

DR. LEONAS SEIBUTIS

Inkstų, Pūslės ir Prostato Chirurgija
Ofisas 2454 W. 71st Street
Val.: anrad. nuo 2-5 popiet. ketvirtad. nuo 6-8 vakaro.
Ofiso tel. 776-2380; Rez. 448-5545

DR. J. J. SIMONAITIS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Adresas: 4255 W. 63rd Street
Ofiso tel. REliance 5-4410
Rez. GRovellhill 6-0617
Valandos: pirm. ir ketv. nuo 12 val. iki 2 val. p. p. ir nuo 7 iki 8 val. vak.; antr. ir penkt. nuo 12 iki 2 val. p. p. ir vakarais pagal susitarimą.

DR. P. STRIMAITIS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Bendra praktika ir chirurgija
Ofisas 2750 W. 71st Street
Telefonas 925-8296
Valandos: 2-8 v. v., penktad. 10-12 v. r., 2-8 v. vak. Šeštad. 1-4 v. vakaro. Sekmad. ir trečiad. uždaryta
Rezid. tel. WA 5-3099

DR. VYT. TAURAS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
BENDRA PRAKTIKA IR MOTERIŠKŲ LIGŲ
Ofisas ir rez. 2653 W. 59th St.
Ofiso tel. PROspect 5-1233
Ofiso val.: Pirm., antr., treč. ir penkt. nuo 2 iki 4 val. ir nuo 6 iki 8 v. v. Šeštad. 2-4 val. popiet. ir kitu laiku pagal susitarimą.

DR. V. TUMASONIS

CHIRURGAS
2454 West 71st Street
Pirminėje ligonius tik susitarus
Val.: 2-8 v. v., 2-8 v. vak. Trečiad. ir šeštad. uždaryta

DR. ONA VASKEVIČIUS

(VAKARAS)
GYDYTOJA IR CHIRURGE
6648 South Albany Avenue
Val.: pirm., antr., ketv. 6-8 val. vak., penkt. ir šeštad. 2-4 popiet. ir kitu laiku pagal susitarimą

DR. F. C. WINSKUNAS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
3107 West 71st Street
Val.: 2 iki 4 v. p. ir 7 iki 8 v. v. Treč. ir šeštad. pagal susitarimą

DR. PETRAS ZLIOBA

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
6449 Spoth Pulaski Road
Ofiso tel. 767-2141; Namų 636-4850
Val.: pirmad., antr., penktad. 1-4 ir 6-8 v. v. ketvirt. 6-8 v. vakaro Šeštadieniais 11-1 val. popiet.

Perskaite "Draugą", duokite jį kitiems pasiskaityti.

Kertinė Parastė

(Atkelta iš 1 psl.)

būtų pasiekta sąjunginio ar juo labiau — tarptautinio rašytojos pagerbimo. Nebuvo net sudarytas respublikinis komitetas šiam reikšmingam jubiliejui paminėti... Neiškosime apgailėtino aplaidumo tikrųjų priežasčių" (Literatūra ir menas, VI, 6).

Aišku, kad geriau neieškoti, nes, ir rašęs, viešai nepasakys, jog Zemaitės pamiršimo vienintelė priežastis yra priviolomas viso dėmesio atidavimas Leninui — juk visoj Sovietijoje šiemet nieko didelio šalia Lenino negali būti. Mums vargšo Korsako čia tiesiog gaila, kai jis sielojasi Zemaitės pamiršimu. Bet negi kokie Balbieriškio ar Pilviškių saviveiklininkai, o ne Mokslo akade-

mija su pačiu Korsaku priešaky, turėjo pirmieji imtis iniciatyvos rimtam Zemaitės jubiliejiniam pagerbimui. Tikime, kad šitai gerai supranta ir pats Korsakas, nors jis nelentame Lenino šešėly ir turi vaidinti ne šviesiaregį akademiką, o nieko nematantį ir priežastyse nesusiurabantį durnelį.

Išvada labai trumpa: penkta jame lietuvių rašytojų suvažiavime Vilniuje nieko neprasitarta apie išsvijęs lietuvių literatūrą, praista ir pro Zemaitės 125-tąjį gimtadienį, kad niekas nešėšėliuotų jubiliejinis Lenino šviesybės ir kad visi ir visur šiomet būtų apakinti tik vienut vienintelio — lenininio prokretoriaus, k. brd.

Antanas Petrikonis

Vasaros vaisėse

ATEITININKIJOS ŠEŠIASDEŠIMTMEČIUI

ATEITININKŲ PEDAGOGINĖ VEIKLA

PETRAS MALDEIKIS

Ateitininkai atsirado kaip idealistinio, tautiškai ir religiskai susipratusio, mokslus einančio lietuvių jaunimo sąjūdis. I jį būrėsi gimnazijų moksleiviai ir studentai, siekdami gilinti savo pasaulėžiūrą ir auklėtis tautinėje ir religinėje dvasioje. Dažnai jie, kieno paklausti, ir savo priklausymą ateitininkų organizacijai pateisindavo siekimais savarankiškai auklėtis bei lavintis. Tokiai saviauklai jie medžiagą paprastai imdavo iš M. Pečkauskaitės verstų garsaus vokiečių pedagogo F. W. Foersterio idealistiškai moralinės krypties „Jaunuomenės auklėjimo“, jo „Auklėjimo ir auklėjimosi“, savo organo „Ateities“ ir šiaip auklėjimuisi naudingų veikalų ir žurnalų. Pečkauskaitės, Foersterio, Salkauskio ir kitų auklėtojų įtakoj ateitininkų veikloje daugiausia vyravo auklėjimosi siekimai, atremti į tos organizacijos tautinius ir religinius idealus.

Stambus įnašas net ir nepalankiose sąlygose

Taip jų tarpe auklėjimosi tikslams vyraujant, nenuostabu, kad jų, palyginti, gana daug pasirinkdavo mokytojo — auklėtojo karjerą ir kad ta organizacija yra davusi daug labai sėkmingai dirbusių, savo pedagoginiu kūrybingumu pasireiškusių mokytojų, kunigų ir kitokių pasiaukojusių auklėtojų. Ateitininkijos įnašas auklėjimui pasirodė tiek moksliskai teoriniais veikalais, sprendimais įvairias auklėjimo problemas ir formulavusiais lietuvių auklėjimo teoriją, tiek praktiniu auklėjimo darbu mokyklose, tiek ir puikių mokslo vadovėlių paruošimu įvai-

rių laipsnių mokykloms. Gal nė vienoj gyvenimo srityje ateitininkai taip nepasireiškė, kaip auklėjimo dirvoje. Ir jokia kita lietuviuose pasireiškusi kultūrinė, pasaulėžiūrinė ar politinė srovė nėra davusi tokio įnašo lietuvių tautos auklėjimui kaip ateitininkai.

Auklėjimo srityje jie pasireiškė kur kas daugiau, negu viešai tai buvo pastebima, nes, vyraujant ateitininkams labai nepalankiam valdančios grupės jų traktavimui, per ilgą metų eilę daugelis jų negalėjo savo aplinkoje pasirodyti viešai kaip veiklūs ateitininkai. Daug sėkmingai dirbusių ateitininkų pedagogų ne tik neturėjo sąlygų mokykloje būti įvertinti ir progresuoti tarnyboje, bet dažnai dirbo nežymiausiose darbo vietose, o daugiau pasireiškusiems ateitininkų veikloje iš viso nebuvo įmanoma gauti mokytojo darbo valstybinėje mokykloje. Dėl to suprantama, kad ir ateitininkų pedagoginis įnašas auklėjime nebuvo toks efektingas, koki jį būtų davę normaliomis sąlygomis.

Prof. Stasys Salkauskis

Nepaprastai didelį įnašą lietuvių teorinei pedagogikai yra davęs vienas didžiųjų ateitininkų, svarbiausias jų ideologas ir oficialiai kurį laiką buvęs jų vadas prof. Stasys Salkauskis. Nors St. Salkauskis daugiausia dirbo tik universitete, dėstydamas filosofiją ir įvairias pedagogikos disciplinas,

tačiau jo raštų bei jo skelbiamų idėjų įtaka buvo labai didelė ne tik jo studentuose, bet ir gimnazijų vyresnių klasių moksleiviuose ir šiaip katalikiškoje visuomenėje. Nors visą jo originalią ir labai giliai pagrįstą ugdymo teoriją žinojo dar tik nedaugelis, bet jo paskelbti veikalai įvairiais ugdymo klausimais neturėjo sau lygių.

Dėl savo silpnos sveikatos, politinių aplinkybių ir ankstyvos mirties jis galutinai neišplėtojo savo mokslo ir nebaigė rašyti visų sričių auklėjimą apimančių pedagoginių veikalų. Ruošdamas visą auklėjimą apimančią teoriją, jis yra paskelbęs tautinį, visuomeninį, fizinį ir dorinį auklėjimą apimančius veikalus, duodamus labai giliai pagrįstus tų auklėjimo sričių aiškinimus. Neturėjome ne tik originalaus, bet nė verstinio kuriais nors kalbama klausimais veikalo, kuris savo minčių gilumu, jų formulavimo tikslumu ir dalykų nagrinėjimo sistemingumu būtų prilygęs Salkauskio filosofiskai pagrįstiems pedagoginiams veikalams. Solidarizuodamas su žymiųjų vakarų Europos katalikų auklėtojų auklėjimo teorijomis, Salkauskis savo veikalais nėra menkesnis už jų pačius žymiuosius.

Teorinėje ir praktinėje pedagogikoje

Teorinėje pedagogikoje greta Salkauskio eina ir prof. A. Macina su savo originalia tautinio auklėjimo teorija ir pedagogikos istorija. Gi praktinės pedagogikos klausimuose, ypač pradžios mokyimo metodologijoje didžiausią

įtaką Lietuvos auklėjimo turėjo prof. Ig. Malinauskas-Malėnas, gerai pažinęs mokyimo metodų pažangą užsienyje. Mokytojams jis buvo žinomas kaip nepaprastai judri bei dinamiška pedagoginė asmenybė ir modernių pedagoginių idėjų Lietuvoje pionierius, kaip „Lietuvos Mokyklos“ žurnalo redaktorius, daugybės pedagoginių bei metodinių straipsnių ir keliolikos mokyklinių vadovėlių, kai kurių sulaukusių net keliolikos laidų, autorius arba koautorius. Ta pačia proga prisimintinas ir šiemetinis jo 70 metų amžiaus jubiliejus.

Naujų pedagoginių idėjų populiarintojai

Naujasias pedagogines idėjas Lietuvoje populiarino daugiausia vakarų Europoje auklėjimą bei jam gretimus mokslus studijavę ateitininkai dr. K. Ruginis, dr. M. Ruginienė, dr. J. Pankauskas, dr. O. Norušytė, dr. A. Šerkšnas, prof. kun. St. Yla, dr. A. Paplauskas Ramūnas, dr. A. Sidlauskaitė, kunig. dr. J. Gutauskas ir kiti pedagogai, padėję pažangesniems Lietuvos mokytojams susipažinti su moderniomis pedagogiko mokslo kryptimis, naujomis auklėjimo tendencijomis ir apskritai pedagogine pažanga.

Vadovėlių autoriai ir kapelionai

Prie auklėjimo pažangos Lietuvoje ateitininkai pedagogai yra nemažai prisidėję, ir rašydami įvairių mokslo dalykų vadovėlius. Be jau minėtų Ig. Malinausko su jo bendradarbiais parašytų vadovėlių, ir visa eilė kitų ateitininkų mokytojų (J. Ambrazevičius, A. Bendorius, J. Mičiulis, A. Rinkūnas, A. Šešplaukis ir kt.) parašė daugiau, negu po vieną vadovėlį.

Kalbant apie ateitininkų auklėjimą, reikia išskirti atskirą jų labai kvalifikuotą auklėtojų grupę — tai religiniu bei moraliniu auklėjimu besirūpinusius mokyklų kapelionus ir kitus jaunimą auklėti užsiėmusius kunigus, kurie, mokydami mokyklose, rašydami moralinės krypties veikalus, ir savo tiesiogine veikla vaidino labai svarbų ugdomąjį vaidmenį priaugančio bei bresnančio jaunimo tarpe.

Beginant lietuviškos mokyklos egzistenciją

Jei ateitininkai neturėjo sąlygų progresuoti mokykloje normaliu metu, tai jiems žymiai didesnis vaidmuo teko, kai netekus nepriklausomybės, auklėjimo darbas mokykloje labai pasunkėjo. Vokiečių okupacijos metu žymios dalies gimnazijų ir mokytojų seminarijų vadovavimas atitike ateitininkams pedagogams. Ir kad vokiečiams okupacijos metu nepavyko uždaryti bei išardyti didelės daugumos lietuviškų gimnazijų ir specialiųjų mokyklų, — jiem reikalaudant lietuviams pasitenkinti tik su septyniomis ar aštuoniomis gimnazijomis, — daugiausia tai buvo pasiekta tada buvusio aukštesniojo mokslo departamento direktoriaus Ig. Malinausko draša ir jo atkaklumu, beginant lietuviškosios mokyklos egzistenciją. Ir kada vokiečiai ėmėsi represijų prieš lietuvius auklėtojus, tai jos daugiausia nukrypo prieš ateitininkus gimnazijų direktorius, savo auklėjimą įtaka pasireiškusių kunigų ir kitus ateitininkus auklėtojus. O trys gimnazijų direktoriai ateitininkai — Kazys Bauba, Antanas Januševičius ir Zigmas Masaitis — ir žuvo vokiečių koncentracijos stovykloje. O kai, karui pasibaigus, Vokietijoje pradėjo veikti lietuviškos tremtinių gimnazijos, daugiau kaip pusė jų vadovavo ateitininkai.

Dvasinių vertybių ugdymas

Ateitininkai yra idealistinė organizacija, savo veikloje nenumatanti savo nariams jokių materialinių laimėjimų ir savo tiksluose neturinti ekonominės prasmės užsimojimų. Jų tikslai yra dvasinių vertybių siekimas, veikimas, siekiant visuomenėje tas vertybes

Danguolė Sadūnaitė

II.

Gėlė yra uoliausia darbininkė. Darže, kur žolė išdėlijo šakutes ir šaukštus

Kur paukščiai čiulba Ir saulė — atlieka visų namų ruošą.

III.

Zole, Zole, tu esi stipresnė negu almuo. Patvaresnė už uolą.

Aš nupizunu tave pavasarį, ir vasarą —

Tu skrieji man į veidą, juokiesi.

Palauk dar valandėlę, palauk! palauk, sakai.

Aš paguldysiu tave žemėje, Sulaužysiu kiekvieną tavo kaulą.

IV.

Mėnuo apsistojo mažame viešbuty.

DANGUOLĖ SADŪNAITĖ

PAVASARIS PALOS PARKE

I.

1.

Saulė išpirkinėja žemes. (Medžius ir žolę.)

Visą maištingą Dievo teritoriją: į rytus ir į vakarus.

2.

Aš įėjau į kambarį — ir staiga, vaza, kėdės ir stalai Prasiveržia aštrių žydėjimu.

Mažame viešbuty — (už tamsaus gatvės kampo.)

2.

Tarp baltų paklodžių jis miega;

Mėnuo. Skaičiuodamas pinigus.

MISKE

1.

Medžiai pastoja man kelį, miške beimant. (Kaip žali banditai.)

2.

Saulė iškrausto kišenės.

Paukščių balsai susminga į kūną — (brendant upe...)

Tarytum sunkūs švino šoviniai.

SAULĖ

Ji sėdi ant drėgnos žemės žaksėdama, (Ir vėl išaušo naujas rytas.)

Ji kuria sau ugnį — iš žuvies kaulų, iš paukščio kaulų. (Įžiebtai ugnį nėra taip lengva.) Sunkiame laikotarpy! ...

Ji kepa duoną, iš žuvies miltų, iš paukščio miltų. Ir kviečia mane įeiti.

VASAROS RYTAS 63-čioj GATVĖJE

1.

Na ir vėl saulė.

Saukia, barasi ant manęs.

Užsidėjusi akinius, spalvotą peruką.

2.

Saulė — nenuorama. Triukšmadarė.

(Ir žli, išlepinta namų šeimiminkė.)

VAKARAS

1.

Tamsa ateina, kaip mylimas asmuo.

Išlaisvindamas medį iš jo formos; (lengva ranka)

2.

Idant apsaugotų jį nuo žvaigždžių —

Tų garsiai šūkaujančių turgaus moteriškių.

Satrijos kalnas Žemaičiuose vasaros pavakarėje.

Nuotr. J. Jodikaičio

realizuoti. Svarbiausias kelias tiems tikslams realizuoti yra veikimas žmonių tarpe ir skatinimas visuomenės tas vertybes pamilti. Būdamas ištikimas savo idėjoms, kiekvienas ateitininkas turi ir auklėjamųjų uždavinių. Savo tikslų supratimas kiekviename ateitinike formuoja ugdomąjį nu-

įnašas irgi labai stambus. Jis buvo sėkmingas Kauno aklųjų instituto vedėjas, Marijampolės mokytojų sem., Kauno IX gimn. ir Kauno mok. seminarijos mokytojas, Hanau liet. gimn. direktorius, yra daugelio straipsnių ir knygų autorius. Naujasias jo veikalas — „Meilė XX amžiui“

KULTŪROS TEMOMIS KITUR

Kur kūrėjų egzilinis išdidumas?

Tokia antrašte pavadintas Antano Kučio atsakymų į anketą vienas skyrelis mėnuo „Akiračių“ paskutiniame balandžio mėn. numeryje. Kaip žinome, „Akiračiai“ visai eile žmonių yra išsiužtinę anketą tokia bendrąja tema — „Pradžios dešimtmėis išvijos gyvenime“. Gautieji atsakymai dabar, numeris po numerio, spausdinami „Akiračiuose“. Pastarajame numeryje anketą atsako Varpininkų filisterių draugijos leidžiamo žurnalo „Varpas“ redaktorius Antanas Kučys. Liesdamas išvijos kultūrinio ir visuomeninio sektoriaus pastarąjį dešimtmečio veiklą, A. Kučys, gana blaiviai svarstydamas, iškelia didžią dalį vienu ar kitu atžvilgiu įdomių ir reikšmingų faktų, juos pakomentuodamas ir pasverdamas ramiai ir neperkaitintais svaisčiais.

Cia perspausdiname jo anketinių atsakymų, ištrauką, liečiančią mūsų kūrėjų egzilinį išdidumą. Klausimas šiuo metu darosi savotiškai aktualus, kai pavergtoje Lietuvoje bandoma leisti laisvajame pasaulyje gyvenančių rašytojų knygas, gi čia pasitaiko ir tokių išpuolių, kaip Jono Meko isteriškas laiškas Nagiui. O Antanas Kučys „Akiračiuose“ rašo:

„Norėčiau paliešti dar vieną santykiavimo su Lietuva aspektą — grožinės literatūros spausdinimą. Lietuvoje pasirodė kaikiurių egzilinių kūrinių. Be mirusių Fausto Kiršos ir Algimanto Mackaus, iš gyvųjų ten debiutavo Kostas Ostrauskas, Jonas Mekas, o Marius Katiliškis pristatytas su pilnai perspausdintu romanu „Miskais ateina ruduo“. Į knygų rinką jo išleista net 25,000 egzempliorių ir, reikia manyti, jau visi yra išparduoti. Rašytojas, žinoma, tuo džiaugiasi. Ir tai visai suprantama, nes tam ir yra kuriamas. Kūrinys grįžta į tautą, kuriai jis buvo skirtas. Dėl kūrinių grįžimo ir mes kartu su rašytojais džiaugiamės. Tik ramybės neduoda mintis, kad kartu kažko ir netekome. Patyrimas sako, kad tarimas ir susitarimas su sovietiniais, kad ir lietuviškai kalbančiomis, įstaigomis veda prie kurtumo ir nebylumo įsipareigojimo. Ir dėl to mes jaučiame, kad mūsų rezistencijos grandinė dar vienoj vietoj trūko. Mūsų baimė dar didesnė, nes gali būti nutildyti tie, kurių balsas galingsnis. Mane stebina keistas reiškinys. Kai anapus geležinės uždangos esan tieji rašytojai stengiasi išsiveržti iš tos sąžinės kontroliuojančios ir žmogiskumą niekinančios viešpatijos, kai jau ne vien rusų rašytojų pasirinkta kalėjimą arba katorgą, kai geriausiai apmokami ir daugiausiai privilegijuoti žmonės didelės rizikos kaina ten stengiasi praplėsti tylą, — kai kurie mūsų rašytojai laisva valia dvasiniai, neskaitant jau Margerj ir Mikucki, užsiklendžia. (Bet gal ir atsisiklendžia, kaip tai iki koka tus nuogumo atsisiklėdė Jonas Mekas atvirame laiške poetui Henrikiui Nagiui Montrealyje leidžiamam savaitraščiui „Nepriklausomos Lietuvos“ birželio 10 d. puslapiuos. Kultūr. priedo red.) Sakau užsiklendžia, nes pasitarimai, jei tokie esti, neišvengiamai veda, kad ir nerašyto, įsipareigojimo kurtumui ir nebylumui Lietuvos laisvės reikale. Čia kai kas sūktelės, kad tai jau politika, tai jau emigrantiškas konservatumas bei atsilikimas. Juk ir tokių savo tarpe turime. Gerai, tad vietoj Lietuvos tebinie paprasčiausia žmogiskoji laisvė, nuėmus nuo jos visus istorinius, etninius ar socialinius kevalus. Laisvė būti žmogui; laisvė ir lietuviui, gyvenančiam Lietuvoje, būti žmogui.“

Tokia antrašte pavadintas Antano Kučio atsakymų į anketą vienas skyrelis mėnuo „Akiračių“ paskutiniame balandžio mėn. numeryje. Kaip žinome, „Akiračiai“ visai eile žmonių yra išsiužtinę anketą tokia bendrąja tema — „Pradžios dešimtmėis išvijos gyvenime“. Gautieji atsakymai dabar, numeris po numerio, spausdinami „Akiračiuose“. Pastarajame numeryje anketą atsako Varpininkų filisterių draugijos leidžiamo žurnalo „Varpas“ redaktorius Antanas Kučys. Liesdamas išvijos kultūrinio ir visuomeninio sektoriaus pastarąjį dešimtmečio veiklą, A. Kučys, gana blaiviai svarstydamas, iškelia didžią dalį vienu ar kitu atžvilgiu įdomių ir reikšmingų faktų, juos pakomentuodamas ir pasverdamas ramiai ir neperkaitintais svaisčiais.

Cia perspausdiname jo anketinių atsakymų, ištrauką, liečiančią mūsų kūrėjų egzilinį išdidumą. Klausimas šiuo metu darosi savotiškai aktualus, kai pavergtoje Lietuvoje bandoma leisti laisvajame pasaulyje gyvenančių rašytojų knygas, gi čia pasitaiko ir tokių išpuolių, kaip Jono Meko isteriškas laiškas Nagiui. O Antanas Kučys „Akiračiuose“ rašo:

„Norėčiau paliešti dar vieną santykiavimo su Lietuva aspektą — grožinės literatūros spausdinimą. Lietuvoje pasirodė kaikiurių egzilinių kūrinių. Be mirusių Fausto Kiršos ir Algimanto Mackaus, iš gyvųjų ten debiutavo Kostas Ostrauskas, Jonas Mekas, o Marius Katiliškis pristatytas su pilnai perspausdintu romanu „Miskais ateina ruduo“. Į knygų rinką jo išleista net 25,000 egzempliorių ir, reikia manyti, jau visi yra išparduoti. Rašytojas, žinoma, tuo džiaugiasi. Ir tai visai suprantama, nes tam ir yra kuriamas. Kūrinys grįžta į tautą, kuriai jis buvo skirtas. Dėl kūrinių grįžimo ir mes kartu su rašytojais džiaugiamės. Tik ramybės neduoda mintis, kad kartu kažko ir netekome. Patyrimas sako, kad tarimas ir susitarimas su sovietiniais, kad ir lietuviškai kalbančiomis, įstaigomis veda prie kurtumo ir nebylumo įsipareigojimo. Ir dėl to mes jaučiame, kad mūsų rezistencijos grandinė dar vienoj vietoj trūko. Mūsų baimė dar didesnė, nes gali būti nutildyti tie, kurių balsas galingsnis. Mane stebina keistas reiškinys. Kai anapus geležinės uždangos esan tieji rašytojai stengiasi išsiveržti iš tos sąžinės kontroliuojančios ir žmogiskumą niekinančios viešpatijos, kai jau ne vien rusų rašytojų pasirinkta kalėjimą arba katorgą, kai geriausiai apmokami ir daugiausiai privilegijuoti žmonės didelės rizikos kaina ten stengiasi praplėsti tylą, — kai kurie mūsų rašytojai laisva valia dvasiniai, neskaitant jau Margerj ir Mikucki, užsiklendžia. (Bet gal ir atsisiklendžia, kaip tai iki koka tus nuogumo atsisiklėdė Jonas Mekas atvirame laiške poetui Henrikiui Nagiui Montrealyje leidžiamam savaitraščiui „Nepriklausomos Lietuvos“ birželio 10 d. puslapiuos. Kultūr. priedo red.) Sakau užsiklendžia, nes pasitarimai, jei tokie esti, neišvengiamai veda, kad ir nerašyto, įsipareigojimo kurtumui ir nebylumui Lietuvos laisvės reikale. Čia kai kas sūktelės, kad tai jau politika, tai jau emigrantiškas konservatumas bei atsilikimas. Juk ir tokių savo tarpe turime. Gerai, tad vietoj Lietuvos tebinie paprasčiausia žmogiskoji laisvė, nuėmus nuo jos visus istorinius, etninius ar socialinius kevalus. Laisvė būti žmogui; laisvė ir lietuviui, gyvenančiam Lietuvoje, būti žmogui.“

SACRED HEART SCHOOL
Resident School For Boys
Grades 4 Through 8
BROTHERS OF THE SACRED HEART SCHOOL
ANDOVER, MASS. 01810

VIENA PROGA GYVENIME
uždirbti \$50 į dieną, plus \$250 automobilio išlaidoms padavinėjant pagal užsakymą pritaikintus Symbra-
Ette staniuklius, gorsėtukus ir maudymosi rūbus.
Dėl nemokamo pritaikymo arba daugiau informacijų
Kreipkitės į Maggie McGovern,
(312) 964-0686 arba 852-1911. Ex-Pennyrichers kviečiamos (341)
Penny-Rich Bras & Girdles 40% nuolaida.

TILTAS TARP ŽYDIJOS IR KRIKŠČIONYBĖS

Penkmetį nuo Martyno Buberio mirties minint

S. m. birželio mėn. sukako 5 metai nuo didelio žydų filosofo ir religinio mąstytojo Martyno Buberio mirties, kuris, kaip niekas kitas iš žydų, daug dėmesio skyrė mąstymams apie Kristų. Žydams jis atrodė įtartinas savo krikščioniškumu; krikščionims jis atrodė žmogum, be reikalo pasiliekančiu žydiškume. Tačiau jį šiandien tenka žiūrėti kaip į labai reikšmingą tiltą tarp žydijos ir krikščionybės. Iš krikščionių pusės jam galėtų prilygti tik kardinolas Bea, II Vatikano pareiškimo žydu reikalui autorius ir to nutarimo inspiratorius.

Savo Kristaus studijomis Buberis yra naudingas ir krikščioniui. Jis atidengia tokius Kristaus bruožus, kurie ne žydai iki šiol buvo neprieinami. Buberio pagarba Kristui kyla iš to, kad jis mato Kristuje tikrą žydą. Tūkstantmečio krikščionijos erzelio su žydais dėlei (kuris ne visada turėjo rimtą pagrindą) dėka, šitoks priėjimas prie Kristaus krikščionims buvo neįmanomas.

Kristus Buberiui yra išmintingas žmogus, veikias ir siekias savo tikslų savo bendruomenėje. Jam Kristus yra vertingas, kaip bendruomenės žmogus; kaip žmogus tarp savo žmonių. Jo skelbta Dievo karalystė yra bendruomenė žmonių, siekiančių teisybės.

Kitą Kristaus žydiškumą Buberis mato tame, kad jis trokšta tarpusavyje santykiavimo su Dievu. Šį žydiškumą brožu Buberis yra išryškines savo labai žinomoje knygoje: „Aš ir Tu“ (I and Thou), kuri yra turėjusi įtakos ir neżydiškoje mūsų laikų visuomenėje.

Žinoma, Buberis Kristaus nelaiko Dievu. To iš jo negalima ir tikėtis. Žydijoje yra per daug gyvas įsitikinimas, kad kiekvienas regimas Dievo atstovavimas yra jo absoliutybės paneigimas. Tačiau Danielou sutinka, kad šian-

dieno pavojaus nėra ir kad, studijuodama žydišką kultūrą, krikščionija gali geriau suvokti Isikūnijimo paslaptį ir savo pačios prigimtį.

Savo studijoje: Du tikėjimo keliai (Two Types of Faith) Buberis priekaištuoja apaštalui Povilui, kad jis yra atsakingas už žydijos ir krikščionijos skilimą ir kad jis Kristaus veidą yra iškreipęs. Šios studijos analizė yra padaręs šių žodžių autorius ir kaip paskaitą pateikęs Chicagos Lietuvių katalikų mokslo akademijos susirinkimui. Ji bus atspausdinta „Aiduose“.

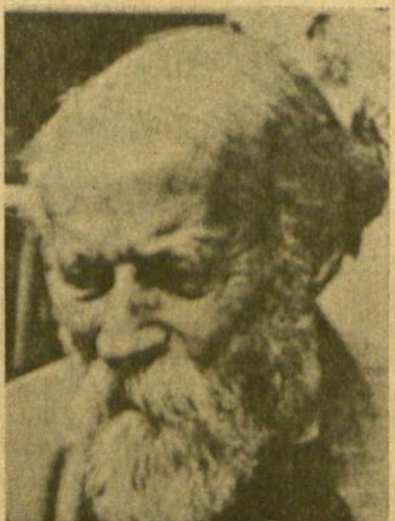
Buberis neslepia, kad krikščionija ir žydija yra skirtingos prigimties religijos; tačiau jas jungia du bendrumai: Sv. Raštas ir visuotinio išsipildymo laukimas. Krikščionys ir žydai laukia To, kuris dar turi ateiti pasaulio pabaigoje ir jie gali bendrai ruošti jam kelią.

Žydo ir krikščionio skirtumą vaizdingai nusako Fordhamo universiteto profesorius D.J. Moore S.J. šiais žodžiais:

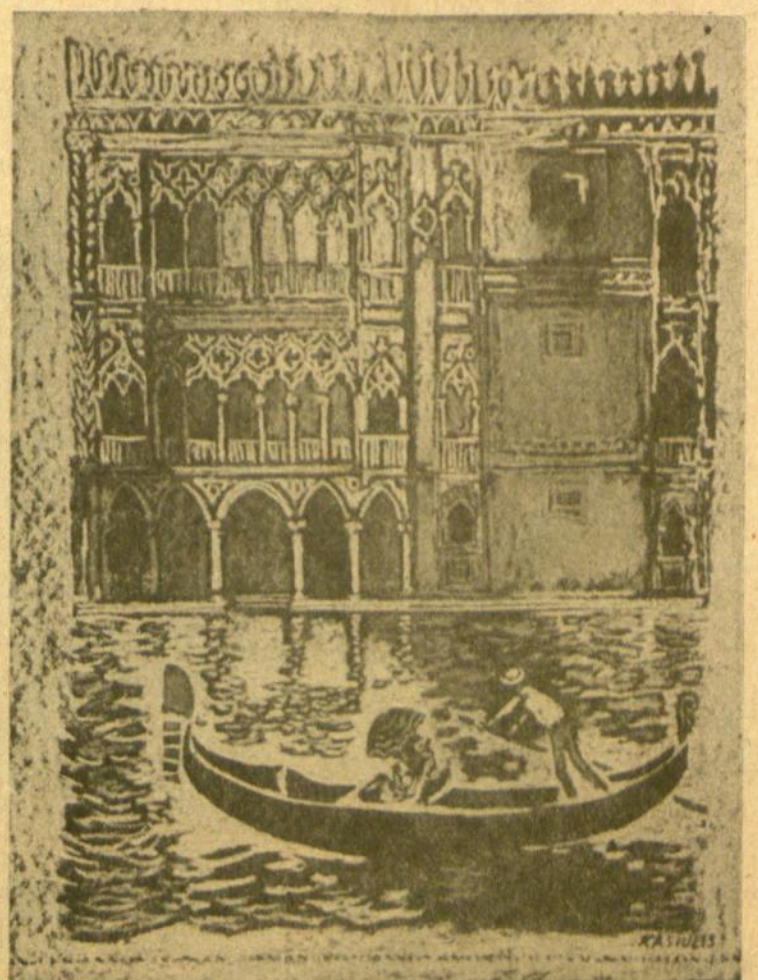
„Jei žydas krikščioniui atrodė neapsakomu užsispyrėliu, kuris atsisako pripažinti tai, kas įvyko, tai, reikia pasakyti, kad krikščionis žydai atrodė neapsakomu drausoliu, kuris drįsta tvirtinti, kad atpirkimas yra įvykęs tokiam pasaulyje, kuris taip aiškiai atrodė neatpirktas“ (America, 1970, 633 psl.).

Po Buberio mirties jau daug kas yra įvykę žydų ir krikščionių nuotaike. Ir vieni ir kiti yra pasinaudoję jo dvasia. Geras yra šitoks Buberio išpažinimas: „Sąlyta to, kad mes esame Dievo vaikai, kita didžioji mūsų privilegija yra, kad esame kits kito broliai.“

V. Bagd.

Martynas Buberis

Vyratas Kasinilis

Venecija

principu, jis tik slepiasi už legalistinės pažiuos.“

Dvasinio gyvenimo srityje autorius skatina daryti tai, kas atneša mums patiens daugiau vidinės ramybės ir kas daugiau padeda kito išganyti. Net ir tikrą asketizmą jis laiko drauge nukreiptą ir į Dievą, kaip mylinčio garbinimo veiksmą, ir į žmogų, kaip patarnaujančios meilės vyksmą. J. Pr.

• Dr. Alf. Šešplaukis, Notre Dame universiteto germanistikos profesorius ir vokiečių literatūros vertėjas lietuvių kalbon, šio universiteto siunčiamas germanistinų bei lituanistinų studijų reikalas švyksta į Europą, kur lankysis eilėje pirmaujančių universitetų.

Kas tik turi gerą skonį, Viską perka pas Lieponį!

LIETUVIŲ PREKYBOS NAMAI

J. LIEPONIS

FURNITURE CENTER, INC.

Marquette Pk., 6211 So. Western PR 8-5875

Pirmadieniais ir ketvirtadieniais nuo 9 iki 9:30. Kitom dienom nuo 9 iki 6 val. vakaro. Sekmadieniais uždaryta.

A. G. AUTO REBUILDERS

čia automobiliai išlyginami ir nudažomi!

Darbas atliekamas sąžiningai, gerai prityrusių specialistų. Kainos prieinamos.

Darbo valandos: 8 val. ryto iki 5:30 popiet
Seštadieniais: 8 val. ryto iki 12:30 val. popiet

SAVININKAS LIETUVIS

3518-24 W. 63rd Street — Tel. 776-5888

Dabarties moralės kryptys

Tarp šiomet išleistų pasaulėžiūrinių knygų yra dėmesio verta „Road to Relevance“. Parašė Bernard Haering, iš vokiečių kalbos išvertė Hilda Graef (išleido Alba House, Staten Island, N. Y. 127 psl., \$3.95). Autorius yra sielovados ir moralinės teologijos specialistas. II Vatikano suvažiavimo metu buvo pakviestas patarėju, sudarant Sielovados konstituciją. Šiame veikalė jis aptaria dabarties ir ateities moralės mokslo kryptis; rašo apie dabarties moralinės teologijos atsinaujinimą, krikščionišką moralę, dvasininkų formavimą, krikščioniškąjį gyvenimą, dabarties asketikos sampratą ir išryškina mintį, kad Kristus turi būti naujo meilės įstatymo šaltinis.

Autorius tiki į teologinės minties pažangą ir pabrėžia, kad teologinė tradicija, tai ne kapinynas, kur saugomos teologinės formulės, surašytos mirusia kalba; tai turi būti gyvenimo tēkmė prisikėlusio Kristaus dvasioje. Autorius įvel-

gia milžiniškas socialines jėgas dabarties pasaulyje ir primena, kad teologas turi gausiau naudoti socialinių mokslų atradimus, sielovados ir moralės teologiją derinant su tiesomis, kurios atskleidžia žmogaus socialinės pažangos moksluose. Vieton sauso legalizmo autorius skatina eiti keliu, kurį nurodo sąžinė ir artimo meilė. Jis primena gailstingąjį samariečių palyginimą, pažymėdamas, kad žydų dvasininkas praėjo, nepadedamas sužeistajam, ne dėl savo užkietėjimo blygyje, o dėl legalistinės dvasios, kai taisyklės neleido padėti atmetam kitataučiai.

Dėl to autorius pažymi: „Krikščioniškoji bendruomenė bus išlaikyta vienybėje ir veiksmingai įtraukta į apaštalavimą ne kontrole konfesionalė ar inkvizicišku teroru, o džiaugsmu Viešpatyje. Antrasis Vatikano suvažiavimas pradėjo griausti kontroles, kurių šaknys yra baimėje ir įtarime. Ir tai tikrai nesumažins Bažnyčios veiksmingumo, jeigu tai atidarys

FRANK'S TV and RADIO, INC.
3240 SO. HALSTED STREET   Telef. — CA 5-7252
DIDELIS PASIRINKIMAS ĮVAIRIAUSIŲ TELEVIZIJOS,
RADIO STEREO APARATŲ PARDAVIMAS IR TAISYMAS
SPALVOTOS TELEVIZIJOS APARATAI

HIGH RATES
Paid Quarterly

5% PASSBOOKS
\$1,000 minimum
INVESTMENT BONUS PLAN
Savings Insured to \$20,000
Highest reserves

6% \$5,000 minimum
2 YEAR CERTIFICATE
5 3/4% \$1,000 minimum
1 YEAR CERTIFICATE

BRIGHTON SAVINGS & LOAN ASSOCIATION
4071 Archer Avenue   Chicago, Illinois 60632

Chicago Savings and Loan Association   NEW RATES

FEDERAL SAVINGS AND LOAN SAFETY OF YOUR SAVINGS INSURED INSURANCE CORPORATION

Sąskaitos apdraustos iki \$20,000.

6% PER ANNUM OF \$5000.00 OR MORE ON CERTIFICATES 2 Year Maturity

5 3/4% PER ANNUM ON CERTIFICATES OF \$1000.00 One Year Maturity

5 1/4% PER ANNUM ON CERTIFICATES OF \$1000.00 OR MORE 6 Month Maturity

5 1/4% PER ANNUM ON 90 DAY NOTICE PASSBOOK ACCOUNTS \$100.00 Minimum

5% PER ANNUM ON ALL PASSBOOK ACCOUNTS

DIVIDENDS COMPOUNDED DAILY. PAID QUARTERLY.

Chicago Savings & Loan Assn.
JOHN PAKEL, Sr. Chairman of the Board
6245 SO. WESTERN AVE.   TEL. GR 6-7575
HOURS: Mon. 12 P.M. to 8 P.M. Tues. 9 to 4. Thurs. and Friday 9 to 8. Sat 9 to 12:30

Penki skirtingi pasauliai

Ispūdžiai iš lietuvių dailininkų pasirodymo Los Angeles

Sunku pritari ti kurį žiūrovų nuomonei, kad penkių dailininkų paroda (š. m. birželio 21 d. Los Angeles mieste Lietuvos dienos proga) vienam sekmadienio popiečiui yra per gausus patiekalas. Priešingai, įvairių kūrinių pasaulių susibūrimas ir rungtyniavimas suteikia progą daugeliui bent valandėlę užmiršti dėsras ir kopūstus ir pasirinkti širdžiai artimiausią paveikslą. Vaikštai iš kambario į kambarį, galvodamas, koks vis dėlto turiningas yra lietuvių dailininkų polėkis. Ir Parizėje, ir Montrealyje, ir Chicaguje, ir kitur gyvendami, jie visiokiais būdais atiduoda mūsų tautos duoklę grožiui.

Marjači muzikantams grojant, Šv. Kazimiero parapijos mokyklos kambaryuose ir salėje išsidėstę penkių dailininkų kūryba: Vytauto Kasulio 23 spalvotos grafikos ir pastelės darbai; Onos Jaugelytės - Šablauskienės kukli grafika; Antano Petrikonio vaivorykštinė akvarelė; Ilonos Peterienės drąsių peizažų drobės ir Prano Gasparonio gausi skulptūra ir keramika.

Vytauto Kasulio paveikslai nereikalauja paaiškinimų ar kokių nors įžvalgių estetinių užuominų: jie snėka kiekviena vaizdo detale. Ornamentų graškumas ir precizija masina akį. Dveikia gyvenimo šiluma ir kažkokių nuostabių šventumų. Viskas subalansuota, viskas vietoje. Parodos šedevrais laikyti: "Adomą ir Ievą", "Apreiškimą", "Melžėją", "Natiurmortą". Kur Kasulio piešinys pirmiausia, o spalva tik talkina, gaunasi nepalyginamas įspūdis. Tačiau, kur pastelinės spalvos padaugėja, estetinė pusiausvyra nenūkčia.

Kūrinių kokybinių neviendodumu pasižymėjo Prano Gasparonio dovis.

Čia buvo sutelkta apie 60 skulptūros ir keramikos vienetų. Toji gausa pakenkė. Būtų buvę žymiai geriau, jei dailininkas būtų parodęs kuo mažiau atrinktą savo kūrinių penktadėlį. Taip pat ir tas klaidžiojimas įvairių stilių labirintuose taiko ne į gelmę, bet į paviršutiniškumą. Gasparoniui geriausiai sekasi nedidelės apimties, pusiau realistiniai paveikslai. Suvirintos geležies eksperimentai nieko nesako. Čia galima buvo nusipirkti skardinį cino "Burlaivį doke" už \$12, suakmenėjusios keramikos "Šimpanzės užkandį" už \$7.99 ir plastikos "Gintarėlį-gintarėlį" už \$139.

Iš Montreolio atvykusi Ona Šablauskienė atsivežė 23 labai išmąstytus, simboliškus ir tikrai įdomius grafikos kūrinius. Jautri laikmečiu, dailininkė santūriai piešiniu ir natūralia simetrija ar dinamišku judesiu pagauna žiūrovą. Prie jos nedidelių piešinių norisi susimąstyti. Kad ji yra švelni lyrikė, galima pajusti iš "Drebulių" virpėjimo ar iš tyro melsvų žalsvų tonų "Natiurmorto". O jos nekomplikuotą filosofinį "Das Ding an sich" suprasi, žvelgdamas į energingą "Gemini" ar į ramius "Amžiaus pėdsakus".

Gaila, kad Petrikonio akvarelės pakliuvo į mokyklos salę, kur aukštos sienos, didžiuliai langai ir dienos atspindžiai užgulė paveikslų trapumą. Kiekvienai akvarelei būtina intymai kamerinė aplinka. Petrikonis dosniai palei vaivorykštinę paletę, paskęsta savitoje simbolikoje ir dažnai atsitiktinių efektų jūroje. Jo paveikslai, atrodo, yra gimę laumės juosta sprogus. Stinga kiek kompozicinio išradingumo.

Ilonos Peterienės pakartojo praeitų metų pasirodymą. Jos drobės yra di-

Antanas Petrikonis Gėlės (akvarelė)

dokos ir pasižymi drąsiu potepiu. Ji mėgsta žaisti spalvotomis plokštumomis ir dažnai pasiekia vykusią dekoratyvinių efektų. Tas dekoratyvinis elementas kažkaip užgožia kūrybinį originalumą. Vis dėlto paveiksluose yra daugiau patoso ir moteriško darbštumo.

Jei praeitais metais Lietuvių Dieomėgsta žaisti spalvotomis plokštumomis ir dažnai pasiekia vykusią dekoratyvinių efektų. Tas dekoratyvinis elementas kažkaip užgožia kūrybinį originalumą. Vis dėlto paveiksluose yra daugiau patoso ir moteriško darbštumo.

Žmogaus prasmės mįslė

Temple universiteto profesorius Lowell D. Streiker paruošė naują antologiją, pašvęstą žmogaus gyvenimo prasmei aiškinti. Knygos pavadinimas "Who Am I?" (išleido Sheed & Ward, New York, 1970. 216 psl. \$4.50). Čia surinkti principiniai pasakymai teologų, poetų, psichologų, filosofų ir kitų, pradendant radikalais, kaip Malcolm X, ir baigiant teologais kaip Bonhoeffer, Buber, Tillich, Merton ir kiti. Čia randame pasaulėžiūrinius pasakymus vakariečių, kaip Rilke, Eliot ir rytiečių kaip Tagorė, Ramakrishna, Vivekananda ir kt. Viskas sukasi apie dabarties Dievo ir paties žmogaus sampratą.

Čia sutelkti pasakymai pačių maištingiausių, kaip Eldridge Cleaver, kuris kūriny "Juodojo eunuchio alegorija" rašė: "Aš ištroškęs baltojo kraujo... Tik baltojo žmogaus kraujas nuplaus skausmą, kurį aš jaučiu".

Čia randame atspindintį ir moderniojo žmogaus pasimetimą, ką Jose Ortega y Gasset išreiškė: "Mes gyvename laikas, kada žmogus tiki, kad jis pasakiškai sugęba kurti, tik nežino ką kurti".

Jeigu čia įtrauktas ir Nietzsche's žodis, tai iš kitos pusės yra ir stiprus šauksmas grįžti prie krikščionybės, prie tikėjimo į Dievą, šauksmas, išreikštas dabarties pirmiaujančių protestantų ir katalikų mintytojų, teologų. Ne vieno jų pasakymas susietas su naujaisiais įvykiais mokslo pasaulyje.

pvz. Paul Tillich pareiškimas ryšium su tolimųjų erdvių tyrimais.

Kenneth Keniston šaukia, kad ko dabar mūsų visuomenei trūksta, tai gilesnės savęs pačios ir platesnės žmogaus vizijos, prašokančios technologinį pasaulį. Įspūdinga ir Rabindranath Tagorės malda, kur jis prašo: Mano Tėve, leisk man nubusti toje šalyje, tame laisvės danguje, kur pasaulis nėra suskaldytas į siaurus naminių sienų fragmentus, kur žodžiai sruvena iš tiesos gelmių, kur nenuilsta-

mas siekimas tiesia savo rankas į tobulumą, kur skaidri proto srovė neurarado savo kelio niūriuose nu mirusių įpročių tyrliakų smiltynuose, kur protas yra Tavo vedamas į nuolat besiplečiančią mintį ir augantį veiksmą. J. Pr.

PETE'S AUTO REPAIR
Talsoma — Motorai, automatinės transmisijos, stabdžiai, Generatoriai, starteriai, Motor Tune-up. Ir kiti patalymai. PETRAS PIŠNYS, sav. 6211—15 S. Damen Ave. Tel. 737-3988.

Perskaite "Draugą", duokite jį kitiems pasiskaityti.

1970 Plymouth-Duster

Plymouth Valiant Duster 2-Door Coupe
Kaina nuo \$1,995.00
25 mylias su vienu galionu
PLYMOUTH, VALIANT-BARRACUDA, ROAD RUNNER
GTX, FURY — DUSTER
BALZEKAS MOTOR SALES, INC.
4030 ARCHER AVENUE — PHONE VI 7-1515

Lituanistika "Tarptaut. santykių bibliotekoje" Chicagoj

660 No. Wabash Avenue, Chicago 60611, yra "Library of International Relations", kuri nuo 1932 m. padeda ekonomistams, pramonininkams ir studentams savo informacine medžiaga, kai kuriais atvejais, vienintele visoje JAV. Tos bibliotekos rinkiniuose yra daugiau kaip 300.000 egz. knygų, brošiūrų, dokumentų ir apie 1.200 (pavadinimų) periodinių leidinių, iš kokių 120 valstybių, viso pasaulio kampų. Svetimų valstybių vyriausybių bei institucijų, bankų pranešimų, dokumentų, publikacijų, mokslinių studijų ir žurnalų didžiausi rinkiniai. Toliau seka JAV Kongreso, Valstybės departamento ir kitų krašto žinybų leidiniai. Prieš, toji biblioteka yra "depozitaras" (gavėja) Chicaguje publikacijų, kurias leidžia Jungtinių tautų organizacija bei josios padaliniai (Pasaulio maisto organizacija Romoje, Pasaulio sveikatos org. Genevoje, Tarptautinė darbo org. Genevoje ir t.t.), Tarptautinis bankas, Tarptaut. teismo rūmai, Amerikos valstybių organizacija, Europos Ekonominė bendruomenė (Bendroji rinka), Europos Anglies bei plieno bendruomenė ir įvairios kitokios tarptautinės organizacijos.

yra tos bibliotekos direktorė. Lėšas tai bibliotekai išlaikyti telkia toji pati taryba, kuri kasmet organizuoja Chicaguje konsulių balių, o taip pat renka ta biblioteka besinaudojančių institucijų, asmenų įnašus, aukas.

Toje bibliotekoje yra palyginti nors ir nedaug medžiagos, galinčios padėti studijuojantiems kuria nors Lietuvos ar šiaip lituanistinę problemą. Čia pateikiama kai kurių tokių veikalų bibliografiniai duomenys:

1. Audėnas, Juozas "Twenty year's struggle for freedom of Lithuania", New York, 1963, 149 p.;
2. Chambon, Henry "La Lithuanie moderne", Paris, 1933, 308 p.;
3. Chambon, Henry "La Lithuanie pendant le Conference de la Paix (1919)", Paris, 1931, 181 p.;
4. Daukša, Stasys "Le regime d'Autonomie du territoire de Klaipėda, organisation judiciaire", Paris, 1937, 328 p.;
5. "Documents diplomatiques, Conflict polon-lituanien, question de Vilna 1918-1924", Kaunas, Liet. Užsien. Reik. Ministerija, 1924, 440 p.;
6. Gineitis, Kazys "Lithuanian quality products. Bacon, butter, poultry, eggs, etc.", (London, 1938), 10r p.;
7. Hostaša, Karel "Litva" III, Reportaž z Balticke Cesty, (Užhorod, 1937);
8. Jurgela, Const. R. "History of the Lithuanian nation", New York, 1938, 544 p.;
9. Katzenelenbogen, Uriah "The daina; an anthology of Lithuanian and Latvian folksongs...", Chicago, 1935, 177 p.;
10. Klimas, Petras "Der Werdegang des Litauischen Staates von 1915 bis zur Bildung der Provisorischen Regierung im November 1918", Vilnius, 1918, 286 p.;
11. Kriščiūnas, J. "Agriculture in Lithuania", Kaunas, 1938, 155 p.;
12. "Lietuvos biuletėnis", 1934-1940 metų;
13. "Lietuva skaitmenimis, (1929), 189 p.;
14. "Lietuvos Banko Biuletėnis", Kaunas, 1934-1940;
15. "Lietuvos eksportas ir eksport-

teriai", 1931, 131 p.;
- 16. "Lithuanian Bulletin", publ. by Lithuanian Information Bureau in London: "Economic and General Bulletin", 1936. VII - 1940. VII.;
- 17. "The Lithuanian Situation", Legation, Washington D. C., 1941 - 1957;
- 18. "The Lithuanian-Polish dispute...", London, Lithuanian information bureau, 1921-23, 3 v.;
- 19. "Lithuanian trade directory", 1937, 192 p.;
- 20. Mačiulka, Benedikt V. "Lithuania in the Last 30 years", New Haven, 1955, 431 p.;
- 21. Mauclere, Jean "Le Pays du Chevalier blanc. Essai d'histoire du peuple lithuanien", Paris, 1930, 267 p.;
- 22. Natkevičius, Vladas "Aspect politique et juridique du difference Polono-Lithuanien", Paris, 1930, 355 p.;
- 23. Pakštas, Kazys "Le Climat de la Lithuanie", Klaipėda, 1926, 134 p.;
- 24. Prunskis, Joseph "Comparative law, ecclesiastical and civil in Lithuanian Concordat", Washington, D. C., 1945, 161 p.;
- 25. Salvatori, Giuseppe "I Litvani di ieri et di oggi", Bologna, 1932, 189 p.;
- 26.

Savasis, J. "The war against God in Lithuania", New York, 1966, 154 p.;
- 27. Simutis, Anicetas "The economic reconstruction of Lithuania after 1918", New York, 1942, 160 p.;
- 28. Sapoka, Adolfas "Vilnius in the Life of Lithuania", Toronto, 1962, 174 p.;
- 29. "Ten years of Lithuanian economy", Kaunas, Prekybos, Pramonės ir Amatų Rūmų raportas, 1938, 167 p.;
- 30. Vydūnas, W. St. "Sieben hundert Jahre deutsch-litauischer Beziehungen", Tilsit, 1932, 478 p. ir gana daug kitų, irgi lituanistinių veikalų, kurių visų čia nemanu išvardinti.

J. Dainauskas

• **Lietuviai architektai Leningrade.** Šiame mieste po pertraukos vėl veikia architektūros paroda. Joje parodyti ir lietuvių architektų pavyzdžiai: Vilniaus žirmūnų gyvenamųjų namų rajono vaizdas, be to, parodytas G. Vališio suprojektuotas namas Antakalnyje ir 10 aukštų pastatas, kurio autoriai yra architektas E. Tamoševičius ir inžinierius K. Sližys. Monumentaliąją skulptūrą parodoj atstovauja paminklas Pirciūpyje, sukurtas G. Jokūbonio ir architekto V. Gabriūno.

Dr. Lily Freiman
Praneša atidarymą gyvulių ligoninės
MARQUETTE ANIMAL HOSPITAL
3540 W. 63rd Street, Chicago, Illinois 60629
PHONE — 778 - 2940
VALANDOS: 9 iki 12 ir 4 iki 7; šeštad. 9 iki 3. Uždaryta trečiad. ir sekmad. Skubumo atveju galima kreiptis bet kada.

J.I.B. vaistai patentuoti Šveicarijoje Nr. 458628, registruoti JAV, Kanadoj ir Europoje. Ataugina plaukus, išgydo pleiskanas, bašus, niežėjimą, plaukų slinkimą, gražina natūralią plaukų spalvą. Moterims ir Vyrams, 100% garantuoti, JIB vartodamas 8 uncijas 16 savaičių, nebūsi nei šilas, nei plikas. Užsakymo su \$6.00 money orderiu siųsti: J.I.B. Laboratory, 1437 So. 49th Ave. Cicero, Ill. 60650. Gaunami liet vaistinėse: 2527 W. 69th St. — S. Chicagoje ir 5000 W. 16th St. — S. Cicero.

SAVERS SAVE. SPECULATORS WORRY.

WHAT IT MEANS TO BE A STANDARD FEDERAL SAVER... Starting a savings account with Standard Federal is the beginning of a new experience... an experience of complete confidence and assurance. It's the big reason so many savers come to Standard Federal. They are confident in the management which has made Standard among our nation's most respected and strongest savings institutions. They know they can get their hard-earned savings whenever they need them. Our record of over 61 years of safety and ready availability of funds gives them confidence in knowing that they can have their money at any time. And what is equally important is that they will get back every dollar they saved in full... plus interest (currently the highest rates allowed by law). If you are looking for a good, sound, proven investment, free of the dangers of wild market fluctuations, consider a savings passbook or certificate account at Standard Federal. Join the over 60,000 savers who can look with satisfaction and assurance to a growing insured savings account at this outstanding savings institution — Standard Federal.

	ANNUAL YIELD	ANNUAL RATE	MIN. BALANCE	MIN. TERM
CERTIFICATE ACCOUNTS	6.18%	6.00%	\$5,000	TWO YEARS
DEFERRED INCOME PLAN ALSO AVAILABLE	5.92%	5.75%	\$1,000	ONE YEAR
PASSBOOK ACCOUNTS	5.39%	5.25%	\$50	3 MONTHS
can be added to at any time	5.13%	5.00%	NONE	NONE

- Highest savings interest rates allowed by law
- Compounded Daily (Paid Quarterly)

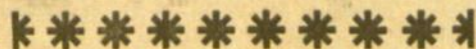
ASSETS OVER \$145,000,000. RESERVES OVER \$12,400,000.

STANDARD FEDERAL
Savings and Loan Association of Chicago
4192 Archer Avenue at Sacramento ■ Chicago, Illinois 60632 847-1140
SERVICES ■ A Variety of Insured Savings Plans ■ Home Mortgage Loans ■ Christmas Club Accounts ■ Vacation Club Accounts ■ Travelers Checks ■ United States Savings Bonds ■ Free Savings Transfer Service ■ Free Parking
OFFICE HOURS ■ Monday & Thursday, 9 a.m. to 8 p.m. ■ Tuesday & Friday, 9 a.m. to 4 p.m. ■ Saturday, 9 a.m. to 12 Noon ■ Wednesday, no business transacted

NAUJI LEIDINIAI

— SUVAŽIAVIMO DARBAI VI. Išleido Lietuvių katalikų mokslo akademija 1969 metais Romoje. Redagavo A. Liūma, S.J. Didelio formato 496 puslapiuose talpinama Akademijos šeštojo suvažiavimo, įvykusio 1964 m. rugsėjo mėn. 4-7 d. New Yorke, Fordhamo universitete, paskaitos ir kiti aprašai. Tai mūsų kultūros istorijoje išliekančios reikšmės leidinys. Lietuvių katalikų mokslo akademija išleidžiamais savo "Suvažiavimų darbais" ir "Metrašiais" išvijo kultūros dirvoje varo jokią vagą, kuriai lig šiol ne tik lygių, bet ir panašių neturime. Žinome, kad tik daugelio žmonių rūpesčiu ir darbu realizuojamas tokių leidinių pasirodymas. Bet vis dėlto, tur būt, neklustume, sakdami, kad didžiausius viso šio darbo kreditus reikia skirti pačiam Lietuvių katalikų mokslo akademijos vadovui ir šių leidinių redaktoriui kun. prof. A. Liūmai, S.J. Jis su tokiu nuostabių realybės pajutimu ir giliu akademišiu įvalgumu rikiuoja visą Akademijos veiklą ir jos leidinių paruošimą bei išleidimą, kad apie jo pasišventimą ir apie jį patį reikia kalbėti su nuodėdžiai pagarba. Juk didžia dalimi jo dėka išvijo sąlygos realizuojama beveik tai, apie ką net nepriklausomybės dešimtmečiuose ir namuose tegalėjome daug kur tik pasvajoti.

Šioje "Suvažiavimo darbų" VI knygoje, kurios išleidimo mecenatas yra dr. Juozas Kaziekas, Akademijos suvažiavime skaitytos paskaitos atspausdintos buvusių suvažiavimo sekcijų rėmuose. Pilnatis posėdžių paskaitos: Juozas L. Navikas "Vertybių prasmė materializmo akivaizdoje"; Simas Sužiedėlis "Lietuvių tautos kova dėl raidės"; Teologijos sekcija: Pranas Brazys "Psichoanalizė katalikiškosios doktrinos šviesoje"; Valdemaras Cukuras "Konkrečios gyvenimo tikrovės teologija"; Antanas Liūma "Gyvosios dvasios uždaviniai materializmo akivaizdoje"; Filosofijos sekcija: Feliksas Juzevičius "Medžiagos samprotis"; Teisės mokslo sekcija: Bronius Kaslas "Moderniosios valstybės sąvokos raida"; Istorijos mokslų sekcija: Juozas Jaktas "Pavėluotas Lietuvos krikštas"; Rapolas Krasauskas "Katalikų bažnyčia Lietuvoje XVI - XVII amž." "Nuosnukio priežastys ir atgimimo veiksniai"; Viktoras Gidžiūnas "Vieuoilijos Lietuvoje IX - XV amž."; Kazimieras Matulaitis "Arkivyskupas Pranciškus Karevičius, jo asmens ir veiklos bruožai"; Politinių ir socialinių mokslų sekcija: Antanas Musteikis "Koegzistencija ir religinė laisvė"; Tikslųjų ir gamtos mokslų sekcija: Adolfas Damašius "Įvadas atidarant tikslųjų mokslų ir gamtos mokslų sekcijos posėdį"; Jonas Gylys "Keletas bruožų iš antidepresinių vaistų vystymosi"; Medicinos mokslų sekcija: Zenonas Danilevičius "Vėžio etiologija"; Algimantas Grinius "Hormonai moderniojoje terapijoje ir patologijoje"; Domas Jasaitis "Nacionalistinis ir komunistinis genocidas Lietuvoje"; Literatūros ir kalbos mokslo sekcija: Antanas Vaitiūlis "Lietuvių literatūros problemos svetur"; Suvažiavimo darbų eiga: Juozas Vaišnora "Šeštojo L.K.M. Akademijos suvažiavimo eiga"; Antanas Liūma "J mokslų ir kūrybą"; Rapolas Krasauskas "Asmenvardžių ir vietovardžių rodyklė".

Šio "Suvažiavimo darbų" šeštojo tomo kaina 10 dolerių. Užsakymus siųsti šiuo adresu: L.K. Mokslo Akademijos reikalų vedėjai, Piazza della Pilotta 4, 00187 Roma, Italy.

— Alexander Kurschat, LITAU-SCH - DEUTSCHES WOERTER-

BUCH (Thesaurus Linguae Lituanicae) II. Redakcinė kolegija: Wilhelm Wissman, Miuncheno universiteto Indogermanistikos katedros ordinarinis profesorius; Erich Hofman, Kielio universiteto Indogermanistikos katedros ordinarinis profesorius (emeritas); bendradarbiaujant Arminui Kuršaičiui ir Hertai Krick. Išleista Vandenhoeck & Ruprecht leidyklos Goettingene 1970 m. Spausdinta Austrijoje. Šio žodyno čia minimas antrasis tomas apima žodžius nuo ingis iki nužiūrėti. Pirmasis ir antrasis šio žodyno tomas jau turi 1632 psl.

Antrojo tomo aplanko parašėte duodamas ištraukos iš pirmojo tomo recenzijų: Aleksandro Baldaus vertinimas paimitas iš "Begegnung" - Zeitschrift fuer Kultur und Geistesleben; Kosto Korsako atsiliepiamas iš Vilniuje leidžiamam savaitraščiui "Literatūra ir menas" ir dr. Prano Skardžiaus recenzijos, paskelbtos "Draugo" kultūriniam priede, iškarpa.

Šio Aleksandro Kuršaičio "Lietuviškai - vokiško žodyno" antrojo tomo kaina 220 markių. Užsisakyti galima adresu: Vandenhoeck & Ruprecht Verlagsbuchhandlung, 34 Goettingen, Postfach 77, W. Germany.

Minimo žodyno naujo tomo platesnę recenziją "Draugo" kultūrinio priedo puslapiams rašo dr. Pranas Skardžius.

— LAISKAI LIETUVIAMS, 1970 m. birželio mėn. Nr. 6. Tėvų jėgų leidžiamas religinės ir tautinės kultūros mėnesinis žurnalas. Redaktorius Juozas Vaišnys, S. J. Metinė prenumerata \$5.00. Adresas: 23-45 W. 56th St., Chicago, Ill. 60636. Kaip ir tinka vasaros pradžiai, apie atostogas rašo Anicetas Tamošaitis, S. J. Tėsinu duodamas ir Antano Paškaus straipsnis "Krikščioniškos moralės sąmyšis". Intriguojantis dr. Vlodo Juodeikos raštas "Kaip atrodė Kristus?" Buvusio jaunimo simpoziumo Chicagoje aprašą pateikia pats žurnalo redaktorius. Spausdinamos taipgi kondensuotos ir taiklios vysk. V. Brizio mintys "Jaunas lietuvis už Lietuvos". Apie "Lituanus" likimą rašo to žurnalo redaktorius Antanas Klimas. Knygų skyriuje recenzuojama: Rimo Vėžio poezijos rinkinys "Raidės laiko griaučiuose", Anatolijaus Kairo drama "Palikimas" ir Petro Maldeikio knyga "Meilė dvidešimtam amžiuje". Kiekvienam labai parankūs ir "Gimtojo žodžio" trys puslapiai, o taipgi filmų užuominos.

Beje, dar trumpai reikia stabtelėti prie, matyt, pačios redakcijos paruoštų keturių puslapių "Mūsų literatūros atgarsiai Lietuvoje". Didele dalimi čia perspausdinama ir komentuojama Vilniuje leidžiamam žurnale "Pergalė" paskelbta Vytauto Kazakevičiaus 1969 metų išvijos literatūros apžvalga ir vertinimas. Mums čia ne tiek svarbu "Pergalės" mintys, kiek pačios "Laiškų Lietuviams" redakcijos komentaras, kaip rašoma:

"Nors visį žinome, kad dabartinėje Lietuvoje, ką 'berašytum', visuomet turi laikytis tam tikros partijos linijos, bet vis dėlto, atidavus reikiamą duoklę partijai, galima pasakyti ir tiesos. Antra vertus, čia laisvajame pasaulyje, tos 'duoklės' taip pat daug kas reikalauja. Jeigu jos ir nereikalaus kokios nors partijos ar institucijos, tai tikrai jos labai lauks pats kritikuojamasis autorius. Tai ir suvaržo mūsų kritikus — bijomasi nustoti draugų ir įsigyti priešų. Kai mūsų kritika kūrėja ten gyvenantieji tai, žinoma,

toji draugo nustojimo ar priešų įsigijimo baimė nėra aktuali, tad kai kuriais atžvilgiais toji kritika gali būti ir objektyvesnė."

Ar iš tikrųjų redakcija įsitikinusi, kad apie išvijos literatūrą kazakevičinė kritika gali būti (o gal jau ir yra?) objektyvesnė, lyginant su čionykšte? Ar redakcija yra pasibėjęs, jog Lietuvoje apie išvijos literatūrą leidžiama nuolat rašyti tik vienut-vieninteliui Kazakevičiui, kuris ten prie literatūros yra tik prikomandieruotas kaip visai kitos, komunistinės santvarkoje nepamainomos srities profesionalas, baigęs visai neliteratūrinės 'akademijos' Argi žino "Laiškų Lietuviams" redakcija, kad nė vienam tikram, geram ir akademinio lygio grožinės literatūros kritikai okupuotoje Lietuvoje dar nebuvo leista plačiau rašyti apie išvijos literatūrą? Tai kam dabar reikėjo "Laiškams" kalbėti net apie tariamai didesnę tenykštės kritikos objektyvumą čionykštės mūsų literatūros atžvilgiu, kai tos kritikos iš viso tenai nėra. Yra tikrai totalinės trionijos šiam reikalui paskirto tam tikro pareigūno nubrėžta ataskaitinė duoklė ir nieko daugiau.

Reikia tik nusišypsoti, kai "Laiškų Lietuviams" redakcija kalba apie čia laisvajame pasaulyje literatūrinėje kritikoje reikalaujamą duoklę. Tačiau jeigu tokia ir pasitaikytų redakcijos minima prasme, tai visame demokratinio gyvenimo kontekste nereikėtų jos laikyti kokia nors jau nieku geresniu neatvertama blogybe. Pagrindinis dalykas, kad mes čia turime laisvę. Tegu kas nors recenzijoje čia ir išgria grynai grafomaninę knygą, tai kiekvienas, šitai pamatęs, gali visai laisvai, jei ne vienam, tai kitame laikraštyje, pasakyti atvirai ir aiškiai, ko iš tikrųjų anoji knyga verta. O tegu okupuotoji Lietuva kuris nors kritikas ima ir išgria vieną kurį iš geriausių čionykštėjų mūsų romanų, sakykim, kad ir Vinco Ramono "Kryžius". Pamatysim, kur tada atsidurs "Laiškų Lietuviams" išgirtasis tenykštis objektyvumas.

Kokia iš to išvada? Išvada labai paprasta. Literatūra irgi yra sritis ir mokslas, kurioje rimtas ir apibendrinančias išvadas tegali daryti, tikslai kaip medicinoj ar chemijoj, lygi su literatūra giliau susipažinę ir visomis šaknimis jon jaugę. Gimnazijos laikų patyrimo čia toli gražu nepakanka. Kitaip — vis prašauama pro šalį.

ANT ATLANTO VANDENYNO KRANTO

Kas nori, nors trumpam, pabėgti iš didmiesčio ir surasti ramaus ir gaivinančio poilsio, tas nepravažiuos pro Tomkų vasarvietę, kuri yra ant pat Atlanto Vandenyno kranto ir turi visas sąlygas, apie kurias kiekvienas didmiesčio žmogus per ilgus metus svajoja. Dėl smulkesnių informacijų rašykite: V. Tomkus, 700 Ocean Dr. Juno Beach, North Palm Beach, Florida, 33403 arba skambinkite: 305 — 844-3388. (sk.)

MARQUETTE PHOTO SUPPLY
IR MEGEJAMS

Daug sutaupysite pirkdami čia įvairių filmų foto aparatus bei jų reikmenis. Pasinaudokite patogiu planu atidedant pasirinktus reikmenis ypatingai progai. Pilnai užtaigtų foto nuotraukų aptarnavimas. Atidara pirmad ir ketvirtad. vakarais iki 9 val.

REIKMENYS FOTOGRAFAMS
3314 West 63rd Street
Chicago, Illinois 60629
Telef. Prospect 6-8998

Specialistų žodis apie Sovietus

Du sovietinių klausimų specialistai — Max Hayward ir William C. Fletcher — suredagavo ypatingo dėmesio vertą veikalą: "Religion and Soviet State; a Dilemma of Power" (išleido Fr. A. Praeger, New Yorke, 200 p., \$6.50). M. Hayward yra vienas iš vertėjų į anglų kalbą tokių veikalų kaip "Dr. Živago", "Viena diena Ivano Denisovičiaus gyvenime". Jis dabar profesoriuja Šv. Antano kolegijoje Oxforde. W. Fletcher yra religinių studijų instituto Genevoje direktorius, eilės veikalų apie Rusiją autorius.

I šį veikalą jie įstengė sutelkti eilę pirmiausių bendradarbių. Toronto universiteto rusų literatūros profesorius R. H. Marshall rašo apie pasikeitimus postalininiame laikotarpyje. Russicum kolegijos Rosijos rusų filosofijos prof. G. Wetter informuoja apie antireligines implikacijas komunistų partijos doktrinos. Sovietinių studijų instituto Glasgove profesorius J. Miller išryškina blėstantį kompartijos ideologijos vaidmenį ir visuomenėje besireiškiančius nepasitenkinimo dais.

Queen kolegijos New Yorke rusų literatūros prof. A.C. Todd peržvelgia beišskylančią dvasinį elementą naujoje Sovietų literatūroje, ypač gausiai cituodamas slaptuosius leidinius. Bryn Mawr kolegijos profesorius, autorius knygos "Religious and Anti-Religious Thought in Russia" G. L. Kline rašo apie religinį fermentą tarp Sovietų intelektualų. Abudu šie paskutiniai straipsniai ytin įdomūs. Albertos universiteto politinių mokslų prof. B. R. Bociurkė nagrinėja Bažnyčios ir valstybės santykius Sovietuose. Dviejų knygų apie Rusiją autorius M. Bourdeaux ir redaktorius poros knygų apie Sovietus P.B. Reddaway informuoja apie baptistų kovas dėl

religinės laisvės Rusijoje. Sorbonos universiteto prof. N. Struve išryškina kylantį protestą prieš stačiatikių bažnyčios paklusnumą ateistinei valdžiai. Michigano univ. politinių mokslų prof. Z. Gitelman gana pesimistiškai rašo apie žydų tikybos likimą Rusijoje. Londono universiteto orientalinų studijų prof. D. M. Lang duoda istorinį žvilgsnį į Kaukazo religijas, jų patirtą spaudimą ir pastangas atsilaikyti. Azijos tyrimų centro direktorius pulk. G. Wheeler aptaria mahometo (islamo) tautinę ir religinę sąmonę Sovietų Sąjungoje.

Visos šios studijos paruoštos mokslininkų. Kai kurie iš jų patys yra lanke įvairias Rusijos vietas, didžia dalimi jie plačiai seka Sovietų Sąjungos spaudą ir panaudoja jų šaltinius religinei spaudai pa-

WAGNER & SONS
Typewriters — Adding Machines — Checkwriters.
Nuomoja — Parduoda — Taiso
NAUJOS NAUDOTOS
Virš 50 m. patikimas patarnavimas
NAUJOJE VIETOJE
5610 S. Pulaski Rd., Tel. 581-4111

ROOSEVELT PICTURE FRAME COMPANY
Manufacturers

Rankomis išpauštyti paveikslų rėmai — pritaikinti paveikslams ir skelbimams rėmai — metalu aplieti rėmai.
2400 So. Oakley Ave., Chicago
Tel. Virginia 7-7258 - 59

LIETUVISKAS RESTORANAS, kuriame GAMINAMI LIETUVISKI VALGIAI.
Atdara nuo 6-ros valandos ryto iki 8-tos valandos vakaro.
Pirmadieniais uždaryta
"PALANGA" RESTAURANT
6918 So. Western Ave. — GR 6-9758
JADVYGA ir JUOZAS BARTKUS, Savininkai

foto V. MAŽELIS

- vestuvės; spalvota ir juoda balta (gali vykti ir į kitus miestus)
- portretūra
- meno darbų nuotraukos ir kiti foto patarnavimai

Tel. — HY 7-4677
422 MENAHAN STREET — RIDGEWOOD, N. Y. 11287

since 1914...

MIDLAND SAVINGS AND LOAN ASSOCIATION
499 ARCHER AVENUE
CHICAGO, ILLINOIS 60632
PHONE: 254-4478

5% PASSBOOK SAVINGS
All Accounts Compounded Daily — Paid Quarterly

6% 2-YEAR SAVINGS CERTIFICATES (Minimum \$5,000)

vaizduoti. torijos, pasaulėžiūrinės filosofijos. Veikalas studijinis — dokumentišviesoje. Vienoje vietoje primena, duodas daug informacijų ir pama ir Lietuvos Bažnyčios padėtis. teikiąs įvykių vertinimą politinės is- J. Pr.

CRANE SAVINGS AND LOAN ASSOCIATION
B. R. PIETKIEWICZ, Prez.
2555 West 47th Street Tel. LAfayette 3-1083
PLENTY OF FREE PARKING SPACE

5 1/4% **5%**

Mokamas už Vieną Metų Certificatą sąskaitas Minimum \$5,000.00
Naujas ankštas dividendas mokamas už investavimo sąskaitas.

PINGAI ĮNEŠTI IKI 15 D. PELNO NUOSIMCIUS NUO 1 D. Dividendai mokami sausio ir liepos mėn. 31 d.
VALANDOS: PIRMAD. ir KETVIRTAD. .... 9 v. r. iki 9 v. v. ANTRAD. ir PENKTAD. .... 9 v. r. iki 5 v. v. ŠEŠTAD. 9 v. r. iki 12 v. d. — Trečiad. uždaryta.

Mūsų erdviuose patalpose turime didžiausį pasirinkimą visų moderniškų baldų, elektrinių krosnių, radijo ir televizijos aparatų, šaldytuvų ir kt. namams reikmenų.
LIETUVIŲ ISTAIGA

ROOSEVELT FURNITURE CO.
F. A. RAUDONIS ir N. BERTULIS
2310 W. Roosevelt Road Tel. SEeley 3-4711

Atdara pirmad. ir ketvirtad. 9-9 val.; antrad., trečiad. ir šeštad. nuo 9 iki 6 val. sekmd. atdara nuo 11 iki 6:30 val. po pietų.

Fotografav žavioms nuotakoms

The Paul Studio
MODERN. FOTOGRAFO NAMAL.
SEIMOS PORTRETUS IR VISOKIŲ PROGŲ NUOTRAUKAS

3213 So. Morgan St.
Chicago, Illinois 60608
TEL. Yards 7-5858

ALUMINIJAUS RYNOS (Gutters) vandens nubėgimui.
Nerūdija ir nereikia dažyti.

T V O R O S: įvairiausio aluminijaus, plastikos, plieno, įvairių spalvų.

S T O G E L I A I
DURYS - LANGAI: įvairių spalvų ir kainų — K. Butkaus konstrukcijos.
Naujaisi žieminiai balto emalio ir "stainless steel" langai.
FORMICA KABINETAI

KOSTAS BUTKUS
Telef. — PProspect 8-2781

STASE SEMENIENĖ

Pergyvenimai aerodrome

Filmų pasaulyje neišgalvojant nieko naujesnio, į rinką buvo paleista visa serija nešvarių filmų. Tuo norėta pavilioti publiką labiau lankyti teatrus. Ir pradžioje tai jiems pasisekė. Žmonės stovėjo eilėse ir filmai, pastatyti, neturint jokio supratimo apie jų pastatymą ir meniškumą, surinko milijonus dolerių į savo sterbles. O tokiems filmams pastatyti nereikėjo daug išlaidų: pakako dviejų partnerių ir vieno baldo. Pagaliau, pati auditorija atsibodo, atsigavusi nuo apsvaigimo ar sumažėjus jos smalsumui, ir kamšatis prie pornografinių filmų smarkiai praretejo.

Dabar vėl susidomėta labiau filmais, jei ne gilesnės minties, tai bent turinio. Gal dėl to ir spalvotasis filmas "Airport" rodomas jau 13-tą savaitę Chicagos miesto centre. Pastatytas Ross Hunter, surežisuotas ir tekstas ekranui parašytas George Seaton pagal Arthur Hailey romaną.

Po 45 minučių supažindinimo su svarbiausiais veikėjais, kurių visa dešimtis, pagaliau, filmas pakyla į orą, kai vienas keleivis (Van Heflin) su paties padaryta bomba įlipa į TGA (Trans Global Airlines) lėktuvą skristi iš Chicagos į Romą. Nuo to momento, "Airport" spekuliuoja užme, kad lėktuvas gali nukristi, užmušdamas Heflin, lėktuvo keleivę slapukę (Helen Hayes), lėktuvo patarnautoją (Jacqueline Bisset) ir lakūną (Dean Martin). Ir kas norėtų matyti tuos talentus žūstant?

Veiksmo kulminacija, įaudinančiai scenai vykstant 30,000 pėdų aukštumoje, publikos buvo sutikta entuziastingai.

Tačiau tai buvo gan ilgas ir nuobodokas kelias, lygiai taip pat, kaip nuobodu yra laukti aerodrome ligi lėktuvo išskridimo. O tame pakilimo take mėtėsi be reikalo nuobodžios kalbos apie pramonės praplėtimą, kvailokas dialogas ir priverstinai besivystanti intriga, dar be to pasikartojanti.

Jei teko girdėti, kad egiptiečiams buvo sunku Farukui karaliaujant, palaukite, kol pamatysite visus vargus, ištikusius Linkolno aerodrome.

45 minučių tarpe sprausminis lėktuvas įstringa aerodromo sniege, aerodromo vedėjo žmona pradeda skrybų bylą, vedęs lakūnas sužino, kad jo draugė — lėktuvo patarnautoja laukiasi kūdikio, chroniška slapukė ir vėl apstato visus, namų savininkų dr-ja grasina iškelti 10 milijonų bylą lėktuvų kompanijai dėl triukšmo — oro teršimo ir t. t. Tai tik dalis visų nesėkmių.

Tačiau visumoje, išleisdamas visa, kas yra kontroversiška Arthur Hailey romane, rašytojas — režisierius George Seaton pavertė "Airport" baugiu pasisekimu.

Vaidyba — labai puiki, tačiau tuo nesistebėtina, nes tas dešimtukas — visos žvaigždės. Be jau minėtų talentų, kiti yra: Burt Lancaster, Jean Seberg, George Kennedy, Maureen Stapleton, Barry Nelson, Dama Wynter ir kit. Tik suaugusiems.

Kremliaus laiškas

Filmai apie šnipinėjimą, paprastai, kaip ir tos rūšies knygos, žmonei turi didelį pasisekimą. Tai yra engvas laiko praleidimas. Tačiau spalvotojo filmo "The Kremlin Letter" šnipai yra nejautūs, lyg nemoniškos būtybės, bet užskuti rosojai. Jie gyvena, myli, žudo ir mirša be krislelio žmogiškos šilumos, gerai patirtu tikslumu, o jų vienintelis tikslas — įvykdyti jiems duotą sąlygą. Pastatytas pagal Noel Ingham romaną, filmas, kaip ir kny-

ga, kartojta tas pačias klaidas. Didelė romano dalis kalba apie agentus, pagerinančius mechaniškuosius patyrimus, jiems besirengiant misijai į Rusiją. Ir taip stebėdamas juos, žiūrovas neranda jokių prasikišančių charakterių, bet tik paprastus įrankius. Tada atsiranda pavojus, kad, stebint ilgą spalvotą filmą su žmonėmis, virtualias išsekusiom asmenybėm, bent kiek sušlubavus intrigai, visiškai dings noras pasekti įvykius iki galo.

Filmas seka knyga, kaip indėnas baltojo pėdsakus. "The Kremlin Letter" yra dokumentas, pasirašytas aukštų sovietų ir amerikiečių pareigūnų, sutinkančių bombarduoti Kiniją. Tačiau amerikiečių pasirašymas buvo klaida. Todėl amerikiečių agentams įsakytą dokumentą surasti Maskvoje ir grąžinti jį atgal. Tam tikslui treniruojami specialiai parinkti agentai.

Režisierius John Huston, kuris

kartu su Gladys Hill parašė ir tekstą ekranui, pavadino filmą "pramoginiu" ("pure entertainment"). Atrodo, lyg pats talentingas garsusis režisierius norėjo apsisaugoti šia antrašte, kad, jeigu jis ir neduotų nieko per daug išskirtino ar atmintino iš to "best seller" romano, tai bent žiūrovas galės pasidžiaugti greitu ir pramoginiu vyksmu.

Susuktas Suomijoje, Romoje ir New Yorke, "The Kremlin Letter" išnaudoja savo didelį biudžetą labai gerai, Agentai išsisklaido po visą platųjį pasaulį, nors pats veiksmas vyksta Maskvoje, kur atskleidžiamos visokios niekšybės. Pvz. Sovietų šnipų viršininko žmona yra buvusi vokiečių gatvės moteris, ištekęs už iškrypėlio, kurį jos dabartinis vyras nukenkino mirtinai. Žmona (Bibi Anderson) dabar yra narkotikų auka.

Stebėtina, kad filmas klasifikuotas tinkamu visiems, tačiau jame yra bereikalingų smurto veiksmų ir šiek tiek sekso, netinkamo vaikams.

Vaidyba puiki, kiek išblėsusios figūros leidžia pasireikšti, nes atlikta patyrusių aktorių, Richard Boone ir Orson Welles (suvaidinęs sovietų pareigūną, mananti, kad Stalinas nėra jau taip baisiai blogas) gerokai prasikiša virš banalumo savo rolėse. George Sanders gavo nepavydėtiną rolę. Kiti yra Patrick O'Neal ir gražioji Barbara Parkins.

Kadangi režisierius pažadėjo jau iš anksto "pramogą", žiūrovas ją ir gavo.

Kompozitorių lenininė duoklė dar per maža

Gerai žinoma, kad ypatingai šiais metais Sovietijoje, minint Lenno 100-sias gimimo metines, kūrėjai okup. Lietuvoje, ypač kompozitoriai, Leniną turi garbinti dainose ir šiaip muzikos veikaluose. J. Gaudrimas, apie tos rūšies kūrybą rašydamas "Literatūros ir Meno" savaitraštyje (geg. 16) ir paminėjęs net keliasdešimt pavardžių ir taręs, jog tų kūrinių pagrindinė idėja "parodyti lietuvių tautos meilę didžiajam žmogui", vis dėlto randa kompozitoriams ir priekaištų.

Vargšai kompozitoriai turėtų pasitempti, jie Gaudrimo žodžiais, dar turėtų praturtinti vad. "lenininą". Negerai esą

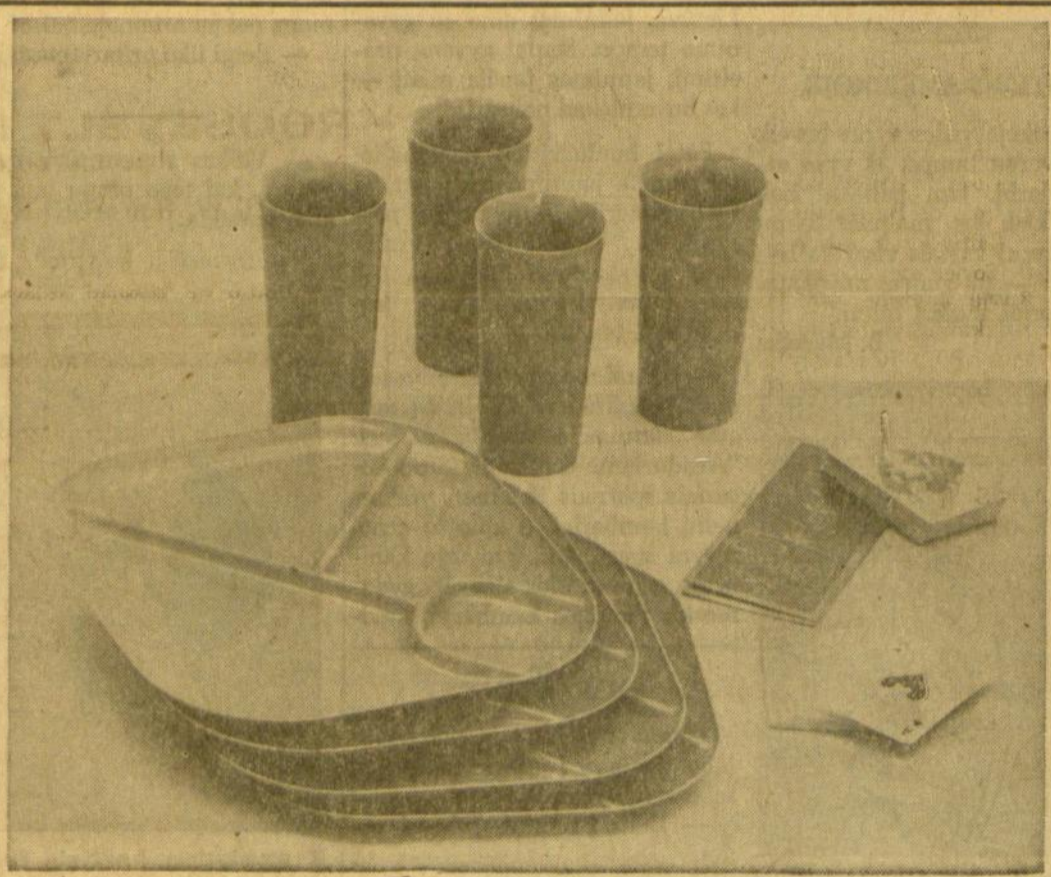
tai, kad kol kas daugiausia apsiribojama tik choro dainomis, tuo tarpu trūksta, pasak Gaudrimo, Lenino paveikslui paskirtų oratorijų, poemų, chorinių siuitetų, dar maža solo dainų, net ir dainų vaikams, "kuriose skambėtų Lenino vardas".

Priekaištaujama ir tų veikalų muzikinei kalbai, kuri esanti per daug susijusi su rusų klasiškos chorinės literatūros ir revoliucinių dainų tradicijoms, o tai gi, teigia Gaudrimas, "niveleuoja lietuviškų dainų nacionalinį koloritą." Jis pasigenda "šiolaikinės" muzikinės kalbos, tačiau, kokia gi ji turėtų būti, skaitytojui nepaaiškina. (ELTA)

Kultūrinė Kronika

• Lietuviai filminkai festivalyje. Minske gegužės 22 d. baigėsi filmų festivalis, kuriame buvo rodomi tik sovietinių respublikų pagaminti filmai. Vargšai ir lietuviai — filminkai. Išskirtas operatorius Alg. Mokus — jam pripažintas geriausio meninių filmų operatoriaus vardas už filmus "Gražuolė" (rež. A. Žebriūnas) ir estų gamybos "Miško legenda." (E)

• Kultūrinio intereso atrofijos pavojai ir okupuotoje Lietuvoje. Vilniaus Komjaunimo CK plenume, birželio 4 d., buvo paliesti ir lietuviško jaunimo kultūros, pomėgių klausimai. Diskusijose kalbėjęs "Nemuno" žurnalo Kaune redaktorius A. Drilinga atkreipė dėmesį (plg. "Komj. Tiesa", birž. 7) į jauni-

Yours Free...
"Gambler" Dishware,
for leisure living
From the "accessibles"

Vasarą gyvenimas ramesnis, o su šiuo patogiu indų komplektu dar maloniau praleisite savo laisvas valandas. Keturiuos stiprios plastikos lėkštės ir puodeliai yra ypatingai parankūs valgyti kieme, paplūdydami, gegužinėse, ar šiaip pietaujant. Šis indų komplektas nedūta ir indams plauti mažinoti. Prie kiekvieno komplekto priedų dar yra po dvi kalades kortų ir užrašams knygelė. Kad gautumėt šią dovaną, tereikia tik atidaryti naują sąskaitą su \$500,00 ar daugiau, arba tokią sumą pridėti prie jūsų dabartinės sąskaitos. St. Anthony Savings turi platų pasirinkimą įvairių taupymo planų, pritaikintų bet kokiems taupymo reikalavimams. Tik viena dovana teduodama šeimai; pasiūlymas baigsis liepos 12-tą; dovanos nesučiūnamos paštu. Skambinkite arba atvykite dar šiandien..

Saint Anthony Savings
1447 South 49th Court
Cicero, Illinois 60650
PHONE: 656-6330 JOSEPH F. GRIBAUŠKAS, EXEC. SEC'Y
Member Federal Savings and Loan Insurance Corporation, Washington, D.C.

mo estetinį auklėjimą. Jis teigė, kad šiais laikais būtiną pažinti svarbiausius "socialistinės ir pasaulinės" kultūros lobius. Drilingą liūdina daugelio Lietuvos jaunuolių dėmesys "menkos vertės, o kartais ir pigiai mūsų ir ypač iš užsienio atpūstai kultūros produkcijai ir, deja, nepakankamą dėmesį literatūros ir vaizduojamojo meno, rimtosios muzikos ar dramaturgijos kūriniais." (ELTA)

Jis toliau nuliūdęs, kad "dalis jaunimo svaigsta tranzistoriniu riksmu arba pasąksta big bito, deja, dažniausiai prasto, ritmuose, ir toli gražu ne visada žino, kas tokie Šostakovičius ar Wagneris. Dar liūdina ir tai, kad žmonių su aukštesniu išsilavinimu rašiniuose mirgėte mirgandios gramatinės klaidos ir nesilaikoma stilistinių normų." (ELTA)

LIETUVIŠKO STILIAUS PAMINKLAI
PETER TROOST MONUMENT COMPANY
6440 S. Pulaski Road, Chicago, Ill. 60629
GESLOVAS VITKAUSKAS
District Manager
Tel.: 585-0242; 585-0243

MAZEIKA & EVANS FUNERAL HOME
THREE AIR-CONDITIONED CHAPELS
Parking Facilities
6845 SOUTH WESTERN AVE. REpublic 7-8600

PETKUS MARQUETTE FUNERAL HOME
— TĖVAS IR SŪNUS —
THRE MODERNIOS KOPLYČIOS:
2533 West 71st St. Telef. GROvehill 6-2345-6
1410 S. 50th Ave., Cicero TOWNhall 3-2108-09
AIKSTĖ AUTOMOBILIAMS STATYTI

PIRKITE DABAR TIESI OG NUO MR. NELSON Savininko SAINT CASIMIR MONUMENT CO.
3914 West 111th Street
Vienas blokas nuo kapinių DIDŽIAUSIAS PAMINKLŲ PLANŲ PASIRINKIMAS VISAME MIESTE
Telef. — CEDarcrest 3-6335

EUDEIKIS
DOVYDAS P. GAIDAS — GERALDAS F. DAIMID
Laidotuvių Direktorai
Trys Moderniškos Koplyčios
4330 South California Avenue
Telefonai: LA 3-0440 ir LA 3-9852
4605-07 South Hermitage Avenue
Telefonas — YARds 7-1741-2

LAI DOTUVIŲ DIREKTORIAI
Lietuvių Laidotuvių Direktořių Asociacijos Nariai
STEP. C. LACK IR SŪNŪS (LACKAWICZ)
2424 W. 69th Street Tel. REpublic 7-1213
2314 W. 23rd Place Tel. VIRginia 7-8672
PETRAS BIELIONAS
4348 S. California Ave. Tel. LAfayette 3-3572
ANTANAS M. PHILLIPS
3307 So. LITuanica Ave. Tel. YARds 7-3401
POVILAS J. RIDIKAS
3354 S. Halsted Street Tel. YARds 7-1911
JURGIS F. RUDMIN
3319 S. LITuanica Ave. Tel. YA 7-1138-1139
VASAITIS - BUTKUS
1446 S. 50th Ave., Cicero, Ill., Tel. OL 2-1003

NAMŲ TAIŠYMO DARBAI
Stalniaus, dažymo ir visus kitus darbus atlieka lietuvis — labai prieinama kaina.
SKAMBINTI RE 7-9615

GĖLĖS
Vestuvėms, banketams, laidotuviams ir kitokioms progoms
GUŽAUSKŪ
2443 W. 63rd Street, Chicago, Illinois
TEL. PR 8-0833 — PR 8-0834
Beverly Hills Gėlinyčia

PARDUODAMI IS MODELINIŲ NAMŲ BALDAI
30% iki 50% nuolaida
Galima pirkti dalimis ir išmokėtina.
SOUTHWEST FURNITURE CO.
6200 S. Western Tel. GR 6-4421

10% — 20% — 30% pigiau mokėsit už aprašą nuo ugnies ir automobilio pas
FRANK ZAPOLIS
3208 1/2 West 95th Street
Chicago, Illinois
Tel. GA 4-8654 ir GR 6-4339

A. VILIMAS MOVING
Apraustas perkraustymas — Įvairių atstumų —
823 WEST 34th PLACE
Telef. — FRontier 6-1882

LAI DOTUVIŲ DIREKTORIAI
Lietuvių Laidotuvių Direktořių Asociacijos Nariai
STEP. C. LACK IR SŪNŪS (LACKAWICZ)
2424 W. 69th Street Tel. REpublic 7-1213
2314 W. 23rd Place Tel. VIRginia 7-8672
PETRAS BIELIONAS
4348 S. California Ave. Tel. LAfayette 3-3572
ANTANAS M. PHILLIPS
3307 So. LITuanica Ave. Tel. YARds 7-3401

SPYGLIAI IR ROVGLIAI

REDAGUOJA DR. S. ALIŪNAS

RINKIMAMS PRAĖJUS

Tiesiog baisiai liūdna šiame demokratiname krašte, kad rinkimuose turi būti ir pralaimėtojų. Išvaizduokime, kaip gera Sovietų Sąjungoj ten niekas rinkimų nepralaimi, iš viso dar nebuvo tokio, kuris bet kada per 50 metų būtų tenai pralaimėjęs, nes pralaimėjimas tai tik supuvusio kapitalizmo išmislas. Ten tik galima ne pralaimėti, o per klaidą būti nušautam ir vėliau reabilituotam. Nuo to, gal būtų, neišgelbėtų ne Jonas Mekas, kuris "Nepriklausomaj Lietuvoj" laiške Nagiui gynė komunistinį botagą, lyg niekur nieko nebūtų girdėjęs apie psichiatrines ligonines Maskvoj. Tikrai jam pravartu būtų anas pamatyti, tada galėtų palyginti, ar kvailesnis ten uždarytas rašytojas rusas ar New Yorko laisvas, narkotikų prisidėjęs poetas. Apie Sovietų Rusijos linksmuosius rinkimus rašydama "Chicago Daily News" įsidėjo balsuojančio Brežnevo nuotrauką, parašydama, kad šis vyras tikrai laimės, nes kaipgi gali jis pralaimėti tokiuose teisinguose rinkimuose kur tik viena partija ir kur visi balsuoja.

Blogiau buvo su mūsų Lietuvos bendruomenės tarybos rinkimais, kur buvo daugiau negu du kartu kandidatų ir kur, žinoma, negalėjo būti visi išrinkti, nes tokia jau demokratinė rinkimų blogoji pusė. Betgi tiems, kurie nelaimėjo, nėra ko nusiminti, nes nereiks nė į kokiuos ten posėdžius važinėti, prakalbų klausytis ir pinigų mėtyti. Taip sakant, jie galėtų pasakyti: ačiū Dievui, nebuvau išrinktas. Be abejo, labiausiai už neišrinkimą dėkoja kandidatų žmonos, o tiems, kurie žmonių neturi, pvz., kunigai, tas prakalbas, kurias būtų sakę tarybos suvažiavime galės bažnyčioje pasakyti, nes juk tarybos suvažiavimuose ne retu atveju reikdavo visus kvieisti į taiką.

Matyt, kad didesniam ar mažesniam karo stoviuvi vykstant, daugeliui tai nusibodo ir nutarė tarybą papildyti naujais, jaunais kareiviais. Taigi rinkėjai nutarė, kad reikia LB taryboje naujų kovotojų už teisybę. Na, pažiūrėsim, kaip seksis, bet viena aišku, kad taryboje bus trijų tarybų kovotojų, anot Simano Daukanto, vieni kovos jaunystėje, kiti jėga, treti patirtimi. Žodžiu, kautynės galės vystytis įvairiau ir įdomiau. Bet yra ir pavojų. Šalia jauno entuziazmo gali būti ir jauno miego. Juk ne veltui sako, kad miega kaip vaikas. Kas, jeigu ne jaunieji atneš į LB Tarybą tą šaunią Studentų s-gos miegojimo dvasią, kurios alsavimo beveik ne nebegirdėti. O taip pat gal jaunieji tarybininkai patys kada nors ir į kokią LB apylinkės susirinkimą užsuks. Na, visko šiais laikais pasitaiko.

Rinkimai praėjo, ir šiandien nežinome, kas turi fundyti: ar tie, kurie laimėjo, ar tie, kurie pralaimėjo? Amerikiečiai senatoriai kartais sukiša visas savo santuapas ir pralaimi rinkimus, bet, kad jau čia toks netikęs kraštas, todėl kai kurie senatoriai, matyt, ir palaiko komunistus, kad kai bus rinkimai, jie taip pat negalės

pralaimėti. Tačiau lietuvių LB tarybos rinkimuose, kad ir kaip norėtum, nebus prieita prie tokių vienkandidatinių rinkimų. Be abejo, yra ir tokių kurie vis negali suprasti, kam išrinktas tas, o ne kitas. Tikrai nemalonu patirti, kad kiti yra kitos nuomonės, negu tu pats, bet ką gi padarysi. Su vienodom galvom kopūstai, o jų pabertos galvos demokratiškai viena į vieną pusę, kita į kitą pusę rieda.

Todėl rinkimams praėjus, besidžiaugiant laimėjimais ir pralaimėjimais, laukiant LB tarybos suvažiavimo ir sprendimų, reikia pradėti ruoštis kovoms.

O kovų nereikia bijoti, nes jaunimas ir senimas vingingai veiks. Apie tokias kovas PLB pirm. St.

— Tėvai, sūnelis mano sugrįžo.
— O, tai blogai, nes "La škuose Lietuvos" birželio mėn. numery rašoma: "Hiپی protestą prieš vakarų materializmą taip pat reikia laikyti pozityviu reiškiniu."

Barzdukas irgi ne piktai atsiliepia "Aiduose" teigdamas: "Tik prisiminkim mūsų "pirmeivių" bei "atžagareivių" tarpusavio kovas, demokratinių seimų rinkimus, pozicijos ir opozicijos itampas ir kt. Metaforiškai kalbant, čia 'su basliu rankoj' šalia pražilusio veterano dažnu atveju stovėjo ne tik studentas, bet ir vyr. klasių moksleivis."

P. D.

—Kasgi jau tobulai tiesiai nu gyvenva gyvenimais pagal principus?

Dr. A. Suziedėlis

PALECKIS, LENINAS IR LAIKAS

Maskvos pastatytas prezidentu ir vėliau tautybių pirmininku, Justas Paleckis 1927 m. sausio 15 d. savo redaguojamame žurnale "Naujame žody" šitaip rašė apie dievą Leniną:

"Valdžią gavęs, Leninas ją įtvirtino diktatoriaus paprastu būdu — kruvinu teroru, kurio au-

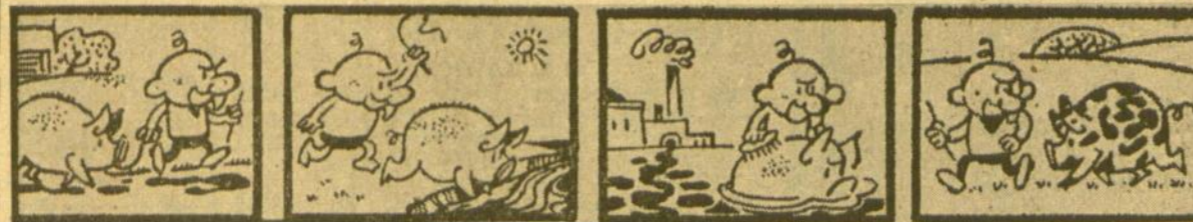
komis žuvo begalė rusų žmonių, daugiausia inteligentų. Leninas pats mirė bet jo įsteigtoji komunistų diktatūra Rusijoje tebeina jo pramintais ir nužymėtais taksais".

Tačiau š. m. balandžio mėn. "Pergalėj" Justas šitaip apie dievą Leniną sako:

Tai liaudis, Leniną pagerbdama, jam taria ačiū, Kad spaly jis su partija pasuko žemės ašį.

Kai komunistų Partija masės kovon subūrė Ir pagal Lenino planus socializmą kūrė.

Prieš valią, ryžtą Partijos gamtos net lenkias jėgos Kalnai prasiskiria ir naujom vagom net upės bėga.

"Valstiežių Laikraštis" birželio mėnesį paskelbė tokiuos paveikslus, kurie atskleidžia, kad dabartinėse upėse kiauieči nešvaru maudytis,

Vienas tuoj atsiliepė

"Nepriklausomaj Lietuvoj" Henrikas Nagys birželio 3 d. išspausdino straipsnį, kuriame rašo: "Nei vienas neturi taikos, nei meilės monopolio — nei taukuotais ilgais plaukais apsilėidęs, nei ežiuku nusikirpęs ponaitis. Tuo tarpu šiuo metu vis labiau ir labiau tam tikra klika bando save vaizduoti vieninteliais pranašais arba išganytojais, nors jų vienintelis apsišikimasis tėra nuoga, brutali, apsimetėliška neapykanta. Didelė dalis tėra paprasti tinginiai ir parazitai, sugebą gyventi mūsų demokratinėje visuomenėj tik todėl, kad yra dar pakankamai sveikų organizmų, kuriais jie be skrupulų minta."

I straipsnį tuoj atsiliepė Jonas Mekas nes mano, kad tai jam parašyta ir atsako "Nepriklausomaj Lietuvoj" taip: "O, Henrikai, Tu juokies, tu juokies iš švenčiausių žmogaus troškimo, iš laisvės troškimo. Tu juokies ir vadini juos neiškiais taikos apštalais ir piktšaisiais!"

"Aš tik šaukiu tau: KAIP DRISTI! KAIP DRISTI juoktis iš žmogaus švenčiausių vizijų".

"Tavo laisvė yra kirminas, ėdąs po žmonijos avangardo pamatais."

J. Mekui, kuris verkdamas prašė vizos į šį kirminų kraštą, galime priminti poroj vietų pakeistą B. Pavabalio posmą:

Dėdė Samas — geras dėdė: Mekui kišo, Mekas ėdė,

O atkęs po to viso, Dėdei špygą jis pakišo.

P.

MOTERIS AMERIKOJE

"Amerikoje vedęs vyras beveik moters vergu tampa. Iš vyro atima uždarbį, jam palieka tiek pinigų, kiek jis malonė; šeimų teisme vyrui kartais visai kalbėti neleidžia — tik gudrus advokatas kartais prieš moterį laimi."

B. Maceika

Leonardo da Vinci gal ir negali tapti, tačiau juo būti šiandien visi bando. Dailininkė svaįoja kaip prie jos atžymėto kūrino visi grūsis.

Dr. S. Aliūnas

ABITURIENTĖS PRAKALBA

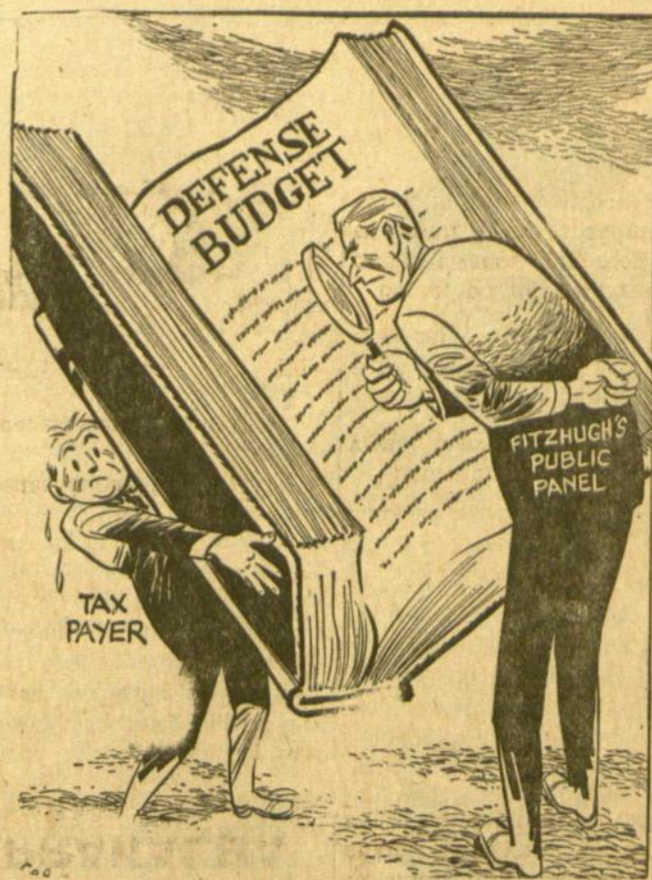
Baigiau aukštesnę aš jau mokyklą, Švelnion šokėjos sterblėn ipuolė. Joj "kuking, draiving ir dancing" klasę, Lengva sukurti didžios idėjos, Sunkiau jų linkui vairuoti kūną, Tačiau aš niekad tokio dalyko, Kaip šokio kurso nebeužmesiu. Tegū sau seniai skaldo atoma, Tegū jaunieji laksto erdvėje, Nes ir Adomą, nes ir Sodomą, Kas gi pražudė jei ne šokėja. Baigiau mokyklą, ir kaip drugeliui Plonų rūbėlių tinklą pakliūna. Baigiau mokyklą, ir kaip dienai vilionei man reikia skirt Ir dar ne vienas sendraugis gali Pražūt, pažvelgęs į mini skirt.

Tikrai, kad laikas keičia kalnus ir upes, nes pakeitė ir mūsų mielą Justą Paleckį, kuris pirma Leniną vadino banditu, o dabar dievu.

Tikslus užrašas

Prie vienos maisto krautuvės Vilniuje buvo iškabintas toks pranešimas: "Pasilikis uždaryta iki vėl jos neatidarysime".

Sunki ginklavimosi knyga, bet piliečiai vistiek gali panešti

SPAUDOS APŽIŪRINĖJIMAS

— Chicagos komunistų laikraštis "Vilnis", didžioji Maskvos batų bučiuotoja, rašo birželio 4 d. laidoj: "Skaitant nacionalistų spauda ypač klerikalų "Draugą", perdėm mirga aimanos, kad naujieji ateiviai ir šiaip laisvintojai jau nebesusikalba su jaunimu. Vieni antrų nesupranta, eina atskirais keliais. Seniai "laisvina" Lietuva, jaunimas eina su gyvenimo tempu. Seniai gyvena praitimi, jaunimas jaučia ateitį — kas buvo niekad nebegrįš."

Betgi buržuaziniai nacionalistai siūnčia jaunimą šokti net į Pietų Ameriką, stato naujus pastatus, gi "Vilnis" baigia griūti. Anot atvykusių iš Lietuvos, kas nori pamatyti kapitalizmo nugriuvimą teaplanko "Vilnij".

— Tikrai modernūs senelių namai. "Bendradarbis" Nr. 14 rašo apie Matulaičio senelių namus: "Atsiduriame centre, iš kurio keturiais sparnais išrikuoti yra senelių kambariai o apie tą centrą yra sugrupuoti gydytojų kabinetas, vyresniosios slaugės, gydymosios terapijos kambarys, kavi-

PAPLŪDIMY

Žmona matydama, kad vyras labai žvalgosi į jaunas merginas, sako savo vyrui: — Elkis padoriai. Juk esi vedęs.

— Mieloji, — atsakė vyras, — jeigu aš laikaus dietos, tai dar nereiškia, kad negaliu skaityti meniu.

— grožio salonas ir dvi senelių svetainės."

Ypač gerai nuteikė paskutinės trys įstaigos.

DAR VIENA IŠEITIS

Vyriškis skundžiasi draugui: — Kai persikėliau pas žmonos tėvus, tai neturiu nei sprendžiamo, nei patarimojo balso! — Betgi liko pritariamasis...

— Vaikas atmeta tėvų pasaulėžiūrą, kai tėvo pingų jam daugiau nereikia.

Algis Puteris "Aidai" nr. 5

Iš socialistinių lenktynių Lenino garbei. "Suvedę rezultatus pamatėme, kad jūsų pusė tvirtėu laikiosi."

Kaip pris' statydinti?

Gyvenime visokių atvejų pasitaiko. Pvz., žmogui tenka su kiti žmogus susipažinti. Jis turi anam pasisakyti pavardę, — atseit — prisistatyti. Kartais tenka parašyti apie save ilgesnė ar trumpesnę autobiografiją. Taigi, surašyti apie save žinias, prie oficialiųjų duomenų nevengiant išvardinti netgi savo mėgiamiausią užsiėmimą, angliškai vadinamą "hobby" ir t. t.

Iš kitų žmonių kartais, daug ko galima išmokti, netgi ir prisistatymo meno. Vienas anglas taip prisistatė vienai mergaitei:

"Aš, sako, esu paprastas žmogutis. Dargi gal net paprastesnis, negu skylė viengungio kojinių".

Be to, po ilgo stebėjimo, jis priėjęs išdavos, jog moterys turinčios ir kitokių sudėjimų, negu vyrai. Pastarieji, atrodo, subudavoti nuo žemės, kitaip sakant, nuo pamatų — į viršų, o moterys — pusiau, nuo viršaus žemyn, pusiau — nuo apačios į viršų. Vienas iš mėgiamiausių jo "hobby" — esąs miegas. O kadangi mėgiamiausias jo užsiėmimas yra miegas — tai kitiems "hobby" nebelieka laiko.

Politikoj — jis balsavęs už vi-

LAISKAI IR PATARIMAI

"Niekas, nei Maskva, susidėjusi su "Naujienomis" mūsų nenugalėjo. Grandinė šoka, o žiūrovai šaukia "fantastico ir grandioso".

Stasys, Caracas, Venecuela

"Dar tik pradėję valgyti įgaunam patyrimo ir patariam keliaujantiems: įsidėkite peiliuką ir bonkai atidarytuvą. Čia vandens negalima gerti."

J. Masijionis, Lisabona, Portugalija

POKALBIAI PRIE STIKLO

Du pasirinkimai

— Meskit gėrės. Blaviai gyvenamas savo amžių pratęsite bent dešimt metų.

— Bet pone daktare, ar jau ne per vėlu mesti?

— Mesti gerti niekuomet nėra per vėlu.

— Gera žinia. Tai aš dar pagerisū dešimt metų.

Dvi biografijos

Gyveno sau girtuoklis ir, žinoma, numirė.

Kitas žmogus visai negėrė, bet taip pat mirė. Jie neapleido šio pasaulio vienu ir tuo pačiu laiku.

Tas, kurs negėrė, mirė anksčiau. Girtuoklis jį suvažinėjo automobiliu.

Du gėrėjai

Svedas ir suomis susitiko smuklėje ir pradėjo gerti. Svedas, kiekvieną kartą stikliuką pakėlęs, pasakydavo "skol" ir išgerdavo iki paskutinio lašo. Suomis tą patį darė, bet nieko nesakė.

Po kokio pusės tuzino stikliukų suomiui pritrūkę kantrybės ir jis, trenkęs savo stikliuką į kampaną, atsigrėžęs į savo kompanijoną, pasipiktinęs, paklausęs: — Tai ką, ar mes čia atėjome gerti, ar kalbėtis?

Iš socialistinių lenktynių Lenino garbei. "Suvedę rezultatus pamatėme, kad jūsų pusė tvirtėu laikiosi."

sus po truputį. Todėl galvojas, kad jis tesąs tik balsuotojas. Be to, labai realiai galvojas apie maistą. Jei tai yra maistas tai jis turįs būti suvalgytas.

Batai, norint, kad jie būtų patogesni, jo nuomone, turi būti išnešioti ant reikiamos kojos, atseit, kairysis — ant kairės, dešinysis — ant dešinės.

P. A.

"Maskvos viešbučiuose trūko tuatetinio popieriaus ir Lenino 100 metų jubilėjaus dienoje. Teko pasitenkinti Pravda." Taip rašo latvių laikraštis "Latvija" nr. 21 1970 m. gegužės 30 d. laidoje įsidėdamas šį iškilmingą Lenino portretą.